

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2021/22:16

Fredagen den 3 december

§ 1 Rättsliga och inrikes frågor

Justitie- och inrikesminister Morgan Johansson

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 7–8 oktober 2021

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 9–10 december 2021

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Alla hälsas hjärtligt välkomna till dagens EU-nämndssammanträde. Innan jag drar igång med justitie- och inrikesminister Morgan Johansson vill jag påminna nämnden om följande: I dag har vi en väldigt lång lista. Jag brukar vädja till er att ha korta och kärnfulla inlägg. I dag hoppas jag att de är extra kärnfulla. Det kommer att serveras ”mackisar” runt kl. 10, så att ni inte fullständigt tappar energin.

Jag påminner också samtliga ledamöter om det så kallade kompletterande mervärdet: Det som har sagts i utskottet behöver inte nödvändigtvis upprepas här.

Med dessa ord, kära ärade kollegor, hälsar vi justitie- och inrikesminister Morgan Johansson med medarbetare välkomna till dagens EU-nämndssammanträde.

Vi inleder som vanligt med en återrapport, från möte i rådet den 7–8 oktober 2021.

Anf. 2 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Ordförande! Jag har en lång lista, som ni har sett. Men min bedömning är att de flesta av dessa punkter inte är särskilt blodiga, så vi ska nog kunna klara av många dem ganska snabbt.

Men det första är återrapporteringen från mötet den 7–8 oktober i Luxemburg. Där deltog Mikael Damberg och jag själv. Då hanterades bland annat frågan om screening och förvar vid gränsen och den externa dimensionen av migration. Det fördes även en diskussion om den digitala dimensionen vid utredning av sexuella övergrepp mot barn. Under den rättsliga dagen diskuterades bland annat häktning före åtal och slutsatser om EU:s strategi för barnens rättigheter. Ni har fått en skriftlig rapport om detta möte.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar för informationen.

Då går vi till dagordningspunkt 3, Direktiv om kritiska entiteters motståndskraft – lägesrapport. Detta är en informationspunkt.

Anf. 4 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Ordförande! Det är då en lägesrapport. Vi har informerat om detta direktiv tidigare. Direktivet om kritiska entiteters motståndskraft ska ersätta den europeiska regleringen om skydd av kritisk infrastruktur, som är från 2008. Detta förhandlingsarbete har varit intensivt under hösten, och ordförandeskapet ska vid rådet i nästa vecka presentera en lägesrapport. I övrigt vill jag bara hänvisa till det skriftliga materialet.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar för informationen.

Vi går in på dagordningspunkt 4, Övriga frågor. Det är punkt 4 a, Aktuella lagstiftningsförslag. Det är punkt 4 b. Det handlar om kodex för polissamarbete och om ny Prümförordning. Du får ta dem punktvis, justitieministern.

Anf. 6 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Det finns egentligen inte mycket att tillägga. Punkt 4 a är en informationspunkt. Vi avser bara att lyssna till informationen. Punkt 4 b har tre underpunkter. Jag kan säga att det handlar om Schengenpaketet, förordningen om kodexen vid Schengengränserna och för polissamarbetet och om en ny Prümförordning. Här kommer kommissionen egentligen bara att informera om förslagen. I övrigt vill jag hänvisa till det skriftliga materialet.

Anf. 7 MIKAEL DAMSGAARD (M):

Det kanske inte finns så mycket att säga i sak, men från Moderaternas sida vill vi ändå göra ett medskick om betydelsen av att det är varje medlemsstats rättighet och skyldighet att säkra sina yttre gränser för att därigenom skapa förutsättningar för att i så liten utsträckning som möjligt ha inre gränskontroller. Detta är aktuellt inte minst utifrån situationen i Belarus. Men det är mer ett medskick i det här läget.

Anf. 8 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Det är ju detta som det i grunden handlar om, så att säga. Här finns det ingen tvistighet. Det handlar bara om hur vi ska kunna göra det på ett så effektivt och bra sätt som möjligt.

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar för informationen.

Vi går in på icke lagstiftande verksamhet och dagordningspunkt 5, Rådets förordning om en utvärderings- och övervakningsmekanism för Schengenregelverket. Det är en lägesrapport och information.

Anf. 10 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Här finns det inte heller förfärligt mycket att säga. Ordförandeskapet kommer bara att ge en lägesrapport. Det handlar om förslaget till ny

Anf. 11 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar för informationen.

Vi går in på dagordningspunkt 6, Slutsatser om uppfyllandet av de nödvändiga villkoren för en fullständig tillämpning av Schengenregelverket i Kroatien. Det är en väldigt spännande rubrik, tycker jag. Det här är ett godkännande och ett beslutsärende.

Anf. 12 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Ja, och det tar kanske en lite längre utläggning. Som ni vet har Kroatien inom ramen för Schengenuvärderingsmekanismen utvärderats inom bland annat området gränskontroll. Syftet med den utvärderingen har varit att fastställa om Kroatien lever upp till villkoren för att gränskontrollen ska kunna avskaffas gentemot övriga länder som deltar i Schengensamarbetet fullt ut.

Utvärderingsbesök genomfördes mellan 2016 och 2019. Och i februari i år meddelade kommissionen att man bedömde att Kroatien hade genomfört alla punkter som krävdes i förhållande till de utvärderingar som ägt rum och att dessa nu kunde betraktas som avslutade.

Det slovenska ordförandeskapet har inför RIF-rådet i nästa vecka presenterat förslag till rådsslutsatser. Rådet föreslås bekräfta att Kroatien uppfyller nödvändiga villkor för fullt deltagande i Schengensamarbetet. Slutsatserna handlar alltså inte om att rådet nu skulle fatta ett enhälligt beslut om Kroatiens fulla anslutning, utan det är endast ett konstaterande av att processen för utvärderingen har avslutats.

För övrigt befinner sig både Bulgarien och Rumänien i samma led i processen. Där har också utvärderingarna avslutats. Men som ni vet har det inte fattats något beslut om att Bulgarien och Rumänien ska ingå i Schengenområdet på det sättet.

Med detta säger man egentligen bara att processen för själva utvärderingen har avslutats, men det finns inget beslut om att Kroatien nu skulle anslutas på det sättet. Ett eventuellt beslut om full anslutning kommer inte att bli föremål för behandling vid detta tillfälle, utan det är som sagt en senare fråga.

Från regeringens sida har vi inga synpunkter på den utvärdering som har ägt rum eller på slutsatsen att Kroatien uppfyller de tekniska villkoren för en fullständig Schengenanslutning. Vi har inga invändningar mot detta i sak. Däremot är det viktigt att säkerställa att rådsslutsatserna endast utgör en bekräftelse av att utvärderingsprocessen är avslutad och att de inte riskerar att kunna tolkas som att Kroatien nu kommer att få grönt ljus för en anslutning, för det är en annan fråga.

Förhandlingarna om ordalydelsen i de föreslagna rådsslutsatserna pågår fortfarande. Ärendet väntas även behandlas i Coreper i nästa vecka. Vi kommer naturligtvis att förse riksdagen med underlag så fort ett formellt dokument har presenterats.

Om rådsslutsatserna inför RIF-rådet är tydliga och medlemsstaterna i övrigt är överens om att de är klara att anta är även vi beredda att ställa oss bakom dem, återigen under förutsättning att det bara rör själva processen för utvärderingen och en bekräftelse på att den är avslutad.

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

För protokollets skull: Detta är alltså en informationspunkt och ingenting annat.

Jag tackar för och noterar informationen.

Då går vi in på dagordningspunkt 7, Genomförande av interoperabilitet. Det är information från kommissionen och eu-Lisa. Jag vet inte riktigt vem denna Lisa kan vara, men det är i varje fall spännande. Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 14 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Det gäller EU:s interoperabilitetsförordningar som trädde i kraft i juni 2019, och de ska vara genomförda vid utgången av 2023. Det handlar om att få digitala system att fungera ihop med varandra.

De gemensamma informationssystemen är viktiga för att öka säkerheten inom Schengenområdet och för att se till att informationen i systemen kan användas effektivt, till exempel för att upptäcka användning av dubbla identiteter. Det är väldigt angeläget. Det är också ett ganska stort och komplicerat åtagande, förstås, eftersom olika länder har olika system.

I december förra året blev det, som ni minns, nödvändigt att justera tidsplanen för in- och utresesystemen i EES. Vid rådsmötet i nästa vecka avser kommissionen och eu-Lisa att informera om det aktuella läget i genomförandearbetet.

Vi vet att ett antal medlemsstater fortfarande har problem med sitt nationella genomförande. Det är framför allt tekniska problem. Vi vet också att det centrala utvecklingsarbetet har drabbats av nya förseningar, mycket på grund av pandemin. Därför diskuterar man nu ytterligare justeringar av tidsplanerna för både EES-området och Schengens informationssystem, SIS.

Vi har inte sett några konkreta förslag presenteras, men det handlar troligen om flera månaders försening för båda dessa system. Det ska dock fortfarande inte påverka slutdatumet för hela genomförandet.

Vi i Sverige gör vårt jobb på vår sida. Vi följer tidsplanen. Det verkar faktiskt vara så att det är Sverige och Ungern som är först när det gäller att leva upp till de nya kraven. Men starten är förstås beroende av att systemen funkar i alla länder samtidigt. Därför påverkas vi av de andra ländernas förseningar. Eu-Lisa är alltså den myndighet som sköter de tekniska förutsättningarna för att detta ska kunna genomföras.

Mot bakgrund av de diskussioner som har förts mellan medlemsstaterna anser regeringen att en ny justering av tidsplanen för EES inte går att undvika. Det är naturligtvis mycket olyckligt, för vi menar att det riskerar att påverka övriga delar av genomförandet både vad gäller tidsplan och kvalitet. Men det är inte mycket att göra åt det. Vi avser att markera vid rådsmötet att nya förslag till justeringar av denna tidsplan bör godtas förutsatt att man kan säkerställa att genomförandet av hela interoperabiliteten kan ske med bibehållen kvalitet och, inte minst, budget.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Vi är extra glada för att justitieministern gjorde förtydligandet om eu-Lisa, för jag vet att många runt bordet svävar i ovisshet om det.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då går vi till dagordningspunkt 8, Next Generation EU – förhindra infiltration av organiserad brottslighet. Det är en riktlinjedebatt och diskussion.

2021/22:16
3 december

Anf. 16 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Ja, det är Next Generation EU. Det är alltså en herrans massa pengar som nu ska pumpas ut i systemet för att lyfta ut EU ur pandemikrisen. EU har anslagit över 800 miljarder euro i återhämtningsfonden efter covidpandemin – den heter alltså Next Generation EU. Det är en ansevärd summa får man säga – 800 miljarder euro.

Det finns naturligtvis farhågor för att kriminella kan missbruka dessa medel om man inte är på sin vakt. Europol har därför satt upp ett särskilt projekt som heter Operation Sentinel för att förebygga, upptäcka och stoppa att medlen i fonden används på ett felaktigt sätt. Inom detta projekt samarbetar Europol med medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter och med Eurojust. Eurojust är alltså åklagarsamarbetet i EU, som ni vet. De samarbetar också med den nya åklagarmyndigheten, Eppo, och med EU:s antibedrägeriorgan, Olaf.

Regeringen välkomnar arbetet i Operation Sentinel och anser att den samordning som sker genom projektet är avgörande för att stoppa bedrägerier. Vi vet att grovt kriminella har missbrukat covidåterhämtningsmedel också i Sverige – jo, så är det. Och risken är överhängande att det ska ske också nu.

Vid rådet är avsikten att hålla en riktlinjedebatt om frågan för att klarlägga stödet för de åtgärder som redan vidtagits och diskutera vilka eventuella ytterligare steg som behöver tas för att detta ska bli så effektivt som möjligt. Men vi välkomnar som sagt den operation som nu har dragit igång.

Anf. 17 CHARLOTTE QUENSEL (SD):

Ordförande! Tack, ministern, för dragningen!

Jag hör hemma i finansutskottet, så jag vet inte om detta har varit uppe. Anser ministern att det finns tillräckligt med kapacitet för att ta hand om det här? Det stora beloppet ökar ju möjligheterna att begå brott. Har myndigheterna tillräckligt med resurser för att hantera ökningen?

Anf. 18 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Denna fråga var uppe i justitieutskottet i går. Ja, det är en relevant fråga att ställa. Det är bland annat den diskussionen som vi ska föra i nästa vecka. Det här är en av de punkter som jag gärna kan lyfta då också. Det handlar alltså om att vi nu måste se till att det faktiskt finns tillräckliga resurser för att de här myndigheterna ska kunna förebygga och stoppa felaktiga utbetalningar.

Anf. 19 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Dagordningspunkt 9, Samarbete mellan behöriga myndigheter med ansvar för terrorismbekämpning. Det är 9 a och b. Det är en informationspunkt.

Anf. 20 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Det här är en lägesrapport. Här kommer EU:s nya kontraterrorismkoordinator, Ilkka Salmi, finländare, och företrädaren för den så kallade Counter-Terrorism Group att ge en uppdatering om samarbetet för att gemensamt möta hotet från terrorism.

Counter-Terrorism Group, CTG, är ett mellanstatligt samarbetsforum för säkerhetstjänsten och är ansvarigt för terrorismbekämpning i EU:s medlemsstater samt Norge, Schweiz och Storbritannien. Sverige deltar genom Säkerhetspolisen i det jobbet och bidrar till samarbetet.

Det finns inte mycket annat att säga. Det är en informationspunkt.

Anf. 21 ORDFÖRANDEN:

Jag tackar för och noterar informationen.

Vi går in på dagordningspunkt 11, Övriga frågor, a–e. Är det något där som justitieministern önskar tillägga?

Anf. 22 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Inte så mycket. Den första punkten, a, Schengenpaketet, har vi redan berört. Det gäller bland annat en kodex för polissamarbete. Det är också fråga om rekommendationer som kommissionen kommer att informera om vid RIF-rådet när det gäller a-punkten.

På övriga punkter är det bara information från ordförandeskapet. E-punkten rör ordförandeskapets arbetsprogram, och Frankrike ska redovisa vad de tänker göra. Det finns inte så mycket annat att lägga till.

Anf. 23 ORDFÖRANDEN:

Jag noterar och tackar för informationen.

Vi går in på dagordningspunkt 12, Förordningen om europeiska utlämnandeorder och bevarandeorder för elektroniska bevis. Det är också en informationspunkt.

Anf. 24 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Det här handlar om att kunna säkra inte minst e-bevisning i andra medlemsländer. Återigen är det fråga om en rapport av hur det har gått med förhandlingarna. Vi har varit här i samma ärende vid flera tillfällen, senast inför RIF-rådet i juni. Vi har haft trepartssamtal under våren. Förhandlingarna har varit svåra. Någon kompromiss har ännu inte nåtts mellan rådet och Europaparlamentet, och det är där frågan ligger nu.

Enligt de uppgifter vi har fått kan trepartssamtalen förväntas pågå åtminstone under våren 2022, men vi får höra vad de har att säga om detta under nästa vecka.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar för informationen.

Dagordningspunkt 13, Övriga frågor. 13 a, Aktuella lagstiftningsförslag, och 13 b, Nya lagstiftningsförslag om digitalisering av rättsväsendet. Finns det något där som justitieministern önskar kommentera?

Anf. 26 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):
Nej. Vi ska lyssna på informationen från kommissionen.

2021/22:16
3 december

Anf. 27 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för och noterar informationen.

Vi går in på rubriken ”Icke lagstiftande verksamhet” och dagordningspunkt 14, EU:s anslutning till Europakonventionen. Det är en informationspunkt.

Anf. 28 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Det här är en långdragen historia om huruvida EU ska kunna ansluta sig till Europakonventionen, det vill säga EU som organisation. Alla EU:s medlemsstater är anslutna till Europakonventionen och har varit det länge. Men huruvida EU ska kunna ansluta sig till Europakonventionen har det förhandlats om i över tio år. När nu frågan kommer tillbaka igen ska det bli intressant att få veta om det har hänt något. Vi får lyssna på den informationen.

Anf. 29 LUDVIG ASPLING (SD):

Det här är en långdragen historia. Jag kommer ihåg att vi pratade om detta när jag pluggade på universitet – jättelänge sedan. Då var det vissa med insikt som hävdade att själva knäckfrågan är att man inte kan komma överens om vilken domstol som ska ha överhet när regelverken överlappar, vilket sker på många ställen. Man har helt enkelt kört fast därför att man inte kan komma överens. Stämmer det, i justitieministerns mening?

Anf. 30 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Ja, det stämmer. Det handlar helt enkelt om det är EU-domstolen, alltså Luxemburgdomstolen, som ska ha överheten när det gäller uttolkningen av bland annat hur frågor om mänskliga rättigheter ska bedömas, eller om det är Strasbourgdomstolen, det vill säga Europarådets domstol som ska bestämma. Det är där det har kört fast.

Min uppfattning har väl egentligen alltid varit att om det är någon som är expert på mänskliga rättigheter så är det Europadomstolen, alltså Strasbourgdomstolen, men det vill inte EU-domstolen acceptera. Ni vet att det också finns en särskild EU-stadga för mänskliga rättigheter. Sedan finns Europakonventionen för mänskliga rättigheter. Det är de två dokumenten som styr och som konflikten berör. Ska Strasbourgdomstolen vara den som bestämmer uttolkningen eller ska det vara Luxemburgdomstolen? Där står de två entiteterna fortfarande fast. Det ska bli spännande att höra om de har kommit framåt nästa vecka.

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

Det ska bli spännande när vi får se återrapporten från den informationspunkten.

Vi noterar och tackar för informationen.

Vi går in på dagordningspunkt 15, Covid-19-pandemin – lärdomar som dragits vad avser domstolarnas funktion och rättslig översyn/granskning av nödgärder. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 32 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr ordförande! Vid nästa veckas möte väntas en diskussion hållas om hur pandemin har påverkat domstolarna och de lärdomar som kan dras för framtida utmaningar.

Den svenska bilden är att trots pandemin avgjorde svenska domstolar rekordmånga mål förra året. Svenska domstolar har aldrig avgjort så många mål som förra året. Det var en ökning med 7 procent.

Antalet avgjorda mål hittills i år ligger dessutom något över förra årets resultat vid samma tidpunkt. Våra domstolar klarade av att upprätthålla en hög effektivitet, inte minst för att man använde den nya tekniken på ett bra sätt, bland annat med digitala förhör.

Antalet inställda förhandlingar förra året i svenska domstolar ökade på grund av att målsägande, vittnen eller domare blev sjuka. Det kan man aldrig komma ifrån. Men att effektiviteten kunde upprätthållas kan i stor utsträckning knytas till tekniken och digitaliseringen.

Det finns goda erfarenheter av användningen av videokonferenser i svenska domstolar, och användningen av den tekniken ökade kraftigt förra året. Det här är våra utgångspunkter.

Nyligen har det genomförts en reform som innebär att den skriftliga kommunikationen i domstolsprocesserna i högre utsträckning kan ske i elektronisk form, vilket också har varit betydelsefullt.

Det är naturligtvis viktigt att alla åtgärder som vidtas kan underställas en granskning, och den frågan är också uppe för diskussion. Har domstolarna under pandemin kunnat granska lagförslag när det gäller till exempel inskränkningar i människors rörelsefrihet? Det är alltså fråga om det perspektivet. Ni vet att den finns en jättestor diskussion i många länder i den frågan. Där har frågan varit om domstolarna i olika länder har kunnat göra lagprövningar, om författningsdomstolarna kunnat ingripa om regeringarna har velat gå för långt när det gäller att inskränka människors rörelsefrihet.

Från vår horisont har vi ordningen med en så kallad lagprövning, vilket innebär att när en svensk domstol bedömer att en ny lag strider mot grundlagen ska en domstol inte tillämpa den lagen. Det är det som kallas lagprövning. Den möjligheten har funnits under hela perioden, men den har inte tillämpats av någon domstol eftersom varken riksdag eller regeringen har av allt att döma fattat några sådana beslut.

Sammanfattningsvis kan man säga att de svenska domstolarna har hanterat utmaningarna som pandemin har fört med sig på ett bra sätt. Vi tror att medlemsländerna kan lära sig av varandra i pandemins spår, och vi välkomnar ett erfarenhetsutbyte för att stärka våra förmågor.

Anf. 33 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Dagordningspunkt 16, Bekämpning av hatpropaganda och hatbrott för ett mer inkluderande och skyddande Europa. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 34 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Frågan var också uppe på justitieutskottets möte i går. Här förväntas diskussionen fokusera på olika verktyg i arbetet mot hatbrott och hatpropaganda. Bakgrunden är en konferens, Stamping out hate crime and

hate speech, som det slovenska ordförandeskapet arrangerade tillsammans med rådet den 28 oktober, och strategin mot antisemitism och för judiskt liv som presenterades den 5 oktober 2021.

Det har kommit ett underlag som innehåller två diskussionsfrågor som ministrarna välkomnas att diskutera. Det handlar dels om vilka utmaningar som nationella myndigheter ser i arbetet mot hatbrott och hatpropaganda och vilka verktyg som de behöver, dels om uppförandekoden och stöd till utsatta.

Regeringen välkomnar diskussionen och anser att det är viktigt att lyfta fram vikten av ett starkt och tydligt arbete mot hatpropaganda och hatbrott i EU. Regeringen har välkomnat EU:s strategi mot antisemitism och för judiskt liv och EU:s handlingsplan mot rasism.

Vi välkomnar också det arbete som görs inom EU för att få bort olagligt material från nätet. Det handlar om uppförandekoden, som innebär ett åtagande för några stora techföretag, Youtube, Microsoft, Twitter med flera. Detta syftar till att olagligt innehåll på frivillig grund ska tas bort från nätet.

Vidare handlar det om en ny förordning om en inre marknad för digitala tjänster, den så kallade Digital Services Act, DSA. Den skärper kraven på förmedlingstjänster och öppnar för att medlemsstaterna ska kunna ge sina myndigheter befogenheter att beordra att visst innehåll ska tas bort.

DSA ska nu förhandlas mellan rådet och parlamentet, och jag kan i det sammanhanget nämna att det pågår arbete inom ramen för EU:s internetforum som genom sitt fokus på våldsbejakande högerextremism tar upp rasistiska uttryck och hatbrott.

När det gäller den nationella nivån har regeringen beslutat om ett flertal insatser mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott. Flera av insatserna genomförs inom ramen för den nationella planen mot rasism och liknande former av fientlighet och hatbrott som regeringen beslutade 2016. Jag kan nämna som exempel att vi har gett Polismyndigheten i uppdrag att fortsätta att utveckla och förbättra arbetet för att bekämpa hatbrott och andra brott som hotar demokratin och att Totalförsvarets forskningsinstitut har i uppdrag att kartlägga förekomsten av olika former av rasism i digitala miljöer. Jag kan också lägga till att vi nyligen beslutade om att tillsätta en parlamentarisk kommitté för att se över frågan huruvida förintelseförnekelse ska vara kriminaliserat i Sverige. Justitierådet Stefan Johansson är ordförande i kommittén.

Det kan också nämnas att diskussionerna äger rum ett par dagar efter att EU-kommissionen har presenterat ett förslag om att utvidga den rättsliga grunden för materiell straffrättslig lagstiftning i EU så att det blir möjligt att senare anta direktiv om hatbrott och hatpropaganda. Det förslaget ska presenteras den 8 december. Avsikten är inte att det ska diskuteras i det här sammanhanget, utan vi får återkomma till riksdagen när vi har sett förslaget.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Dagordningspunkt 17, Eppo – Europeiska åklagarmyndigheten. Det är en informationspunkt.

Anf. 36 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Jag kan konstatera att Eppo sedan den 1 juni i år är operativ. Den har dragit igång sina brottsutredningar. Vi kommer förstås från svensk sida att följa arbetet med åklagarmyndigheten noga framöver. Det är en informationspunkt, och vi avser att lyssna till informationen.

Vi har också en plan för Sveriges anslutning till Eppo. Den planen är att vi under 2022 ska kunna gå till riksdagen med en proposition om anslutning till Eppo och därefter tillträde under 2023.

Anf. 37 HANS EKLIND (KD):

Herr ordförande! Kan statsrådet konkretisera lite mer när en sådan proposition kan läggas på riksdagens bord? Justitiekottet fick i går information om att den inte är att vänta under första halvåret 2022. Delar statsrådet den åsikten?

Anf. 38 MALIN DANIELSSON (L):

Från Liberalerna vill vi understryka hur viktigt det är att arbetet fortsätter, inte minst mot bakgrund av punkt 8, som handlar om återhämtningsplanen och eventuella bidragsfusk som förekommer där. Vi vill understryka att det är viktigt att det kommer fram en proposition.

Anf. 39 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Så är arbetsplanen. Vi har, som ni vet, oerhört mycket att göra på Justitiedepartementet. Planen har varit att Sverige ska ansluta 2023. Om riksdagen får en proposition hösten 2022 lär den planen i så fall hålla.

Anf. 40 ORDFÖRANDE:

Jag tackar för förtydligandet från justitieministern.

Vi noterar och tackar för informationen.

Vi går in på dagordningspunkt 18, Övriga frågor, a–e. Är det något där som justitieministern önskar kommentera?

Anf. 41 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Nej. Det är bara att lyssna till informationen från kommissionen respektive Frankrike.

Anf. 42 ORDFÖRANDE:

Vi håller tiden exakt! Vi blir oerhört imponerade av justitie- och inrikesministerns föredragningar. Jag vill därmed tacka justitie- och inrikesminister Johansson med medarbetare för närvaro vid dagens EU-nämndssammanträde. Jag önskar lycka till vid det kommande rådsmötet och givetvis en trivsamt och förhoppningsvis soligt helg, om det inte är något annat som justitieministern önskar tillägga.

Anf. 43 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Ja, det gällde den gemensamma kommittén. Det finns inte så mycket att säga, men det kanske finns någon som vill kommentera.

Anf. 44 ORDFÖRANDEN:

Det verkar inte vara så. Det är bra att ministern är på tå. Det uppskattar vi.

Återigen säger jag tack för närvaro i dag. Lycka till på rådsmötet och en trevlig helg.

2021/22:16

3 december

§ 2 Rättsliga och inrikes frågor
Statsrådet Anders Ygeman
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
rättsliga och inrikes frågor den 9–10 december 2021

Anf. 45 ORDFÖRANDEN:

Då hälsar vi statsrådet Anders Ygeman med medarbetare välkomna till EU-nämndens sammanträde – med statsrådet i ny skepnad, dessutom! Det förändras fort, så det är spännande; du var här förra veckan och är här även denna vecka, men nu med lite nya uppdrag. Det är vi alltså extra glada för.

Du har *en* punkt i dag, och den handlar om migration som ett verktyg i hybridattacker. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 46 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr ordförande! På mötet i RIF-rådet kommer det att hållas en riktlinjedebatt om migration som verktyg i hybridattacker. Debatten hålls förstås mot bakgrund av den rådande situationen vid EU:s gräns mot Belarus och, framför allt, det fortsatta spända läget vid Polens gräns mot Belarus.

För att ge en kort bakgrund har det sedan i somras skett en ökning av antalet försök av tredjelandsmedborgare att ta sig över gränsen från Belarus till EU, framför allt till Polen under den senaste tiden. Situationen eskalerade den 8 november i samband med att ett större antal personer samlades på den belarusiska sidan av gränsen mot Polen. Sedan dess har ett stort antal försök gjorts att storma gränsen. Information finns om att belarusiska styrkor styr migranternas rörelser och förehavanden och hindrar dem från att återvända till Minsk. Det begränsade tillträdet gör att det är svårt att få tillräcklig information om det aktuella läget på marken.

I grunden är den situation som har uppstått längs gränsen mellan Belarus och Polen inte främst en migrationsfråga, utan det handlar om att Belarus avsiktligt utnyttjar människor för andra politiska ändamål. Regeringen och EU har varit tydliga med att det är oacceptabelt att utnyttja människor för politiska syften på det här sättet. Det belarusiska agerandet kan inte ses som något annat än en hybridattack för att destabilisera och skapa splittring i EU. Regeringen ser allvarligt på Belarus agerande.

Situationen vid EU:s yttre gräns är en EU-gemensam angelägenhet. Medlemsstaterna har såväl en skyldighet som en rättighet att upprätthålla ordning vid sina gränser och därmed EU:s yttre gräns. Solidariska och samordnade åtgärder vägledda av EU:s grundläggande värden och respekt för mänskliga rättighet bör fortsatt vara grunden för vårt agerande. Folkrätten, inklusive mänskliga rättigheter, samt internationell flyktingrätt, EU-rätten och rätten att söka asyl ska alltid respekteras.

Människor i behov av humanitärt stöd måste kunna få det. Detta är särskilt viktigt inför vintern. Kommissionen har nyligen anslagit 700 000 euro i humanitärt stöd till partner som ger stöd till utsatta människor i gränsområdet vid Belarus och inne i landet. Det är nu viktigt att internationella organisationer får nödvändigt tillträde till gränsregionen.

Regeringen välkomnar Europeiska rådets slutsatser från den 22 oktober om att motarbeta de pågående hybridattacker från den belarusiska regimen. Regeringen välkomnar också den politiska

överenskommelsen på rådet för utrikes frågor, FAC, om att färdigställa arbetet med det femte sanktionspaketet. Det innebär att EU nu kan utfärda sanktioner mot individer och enheter som till exempel flygbolag och turistbyråer, utöver andra typer av företag som organiserar eller bidrar till den belarusiska regimens verksamhet för att underlätta olagliga passager av EU:s yttre gräns.

EU-kommissionen har nyligen även presenterat ett förslag i form av en förordning om åtgärder mot transportörer som medverkar till trafficking eller smuggling till EU samt ett förslag om tillfälliga rättsliga och praktiska åtgärder för att hantera krissituationen vid EU:s yttre gräns mot Belarus. Regeringen analyserar nu förslagen men kan redan nu konstatera att det är angeläget att EU agerar kraftfullt och koordinerat i frågan.

Låt mig avslutningsvis understryka Belarus ansvar för den uppkomna situationen. Belarus är bundna av Genèvekonventionen, inklusive principen om non-refoulement, och är skyldigt att säkerställa skydd för flyktingar som landet bjudit in till sitt territorium. Det är därför av yttersta vikt att Belarus samarbetar med UNHCR för att ge skydd och stöd.

Utvecklingen visar också på vikten av att komma vidare med förslagen i migrations- och asylpakten. Att komma framåt vad gäller såväl den interna som den externa dimensionen är viktiga pusselbitar för att EU ska kunna förebygga och hantera den typen av utmaningar som exempelvis situationen vid gränsen till Belarus innebär. Inte minst finns det nu ett skyndsamt behov av att hitta praktiska lösningar och stödja EU:s insatser när det gäller dialog med berörda tredjeländer.

Anf. 47 HANS EKLIND (KD):

Herr ordförande! Tack för dragningen, statsrådet!

För oss kristdemokrater är det kristallklart att EU:s inre marknad med fri rörlighet för personer, varor, tjänster och kapital bygger på att vi håller vår yttre gräns och att den är under kontroll. Den är på sitt sätt en förutsättning för den fria rörligheten. Man kan notera att det inte alltid lyckas, och därför tycker vi att det är bra att vi från svenskt håll också stöder en utbyggnad av den europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån Frontex. På så vis bidrar EU gemensamt till att hålla exempelvis Schengenområdets yttre gräns.

Vi menar att Frontex är ett sätt att stötta länderna i deras gränsbevakning men att det inte räcker. Stängsel har under en tid varit ett komplement till Frontex vid ett antal gränspassager, och eftersom stängsel fyller samma funktion som Frontex menar vi att EU bör vara med och medfinansiera upprättandet av sådana stängsel. Av den anledningen vill vi att det i den svenska ståndpunkten framgår att vi instämmer med de tolv medlemsstater som i ett brev till kommissionens vice-president och vår egen kommissionär Ylva Johansson har framfört detta. Vårt förslag är att vi efter den tredje meningen i den svenska ståndpunkten bygger in följande mening:

Regeringen delar uppfattningen i brevet som skickades till EU-kommissionen från de tolv EU-länderna, däribland Sveriges grannland Danmark, den 7 oktober 2021 om att EU ska bistå medlemsstater ekonomiskt eller på annat sätt med syfte att stödja byggandet av fysiska barriärer vid yttre gräns när så anses adekvat.

Den meningen skulle vi vilja ha in som en ny, tredje mening – alltså före den nuvarande tredje meningen – så att det klargörs att vi ställer oss bakom det initiativet.

Anf. 48 LUDVIG ASPLING (SD):

Jag tackar för redogörelsen!

Den här typen av hybridattacker eller utpressning är som vi alla vet ingenting nytt, och ingenting är egentligen nytt i den situation som uppkommit här heller. Det som Turkiet gjorde tidigare, i förhandlingarna om det så kallade Turkietavtalet, var egentligen i princip samma sak: Man använder migranter som ett påtryckningsmedel för att utverka fördelar från Europeiska unionen. Detta är någonting vi måste fördöma var det än sker. Det finns gott om andra exempel på länder som har gjort samma sak tidigare.

Själva kärnan i problemet är att vi har regler i Europa som gör det väldigt svårt att bevaka den yttre gränsen. Den här typen av utpressning blir ju något slags logisk konsekvens av detta – så länge vi har skurkstater i vårt närområde kommer de att söka utnyttja vår svaga migrationslagstiftning; så enkelt är det. Men jag tycker inte att detta är ett status quo som vi ska behöva leva med.

Om man pratar om ett kraftfullt agerande, som statsrådet gör, måste den här typen av hybridattacker också få konsekvenser för hur vi ser på förhandlingen om migrationspakten. Framtidens asylsystem måste någonstans anpassas till den verklighet vi befinner oss i. Så verkar dock inte ha varit fallet, utan man ämnar tuffa på som vanligt. Grundorsaken till det här måste förändras; det är min fasta övertygelse.

I övrigt anmäler jag avvikande ståndpunkt med samma lydelse som Kristdemokraterna angående stängslet.

Anf. 49 JESSIKA ROSWALL (M):

Det här är ju ett cyniskt utnyttjande av migranter från Lukaskoregimens sida, vilket vi har pratat om flera gånger. Jag tycker att regeringen är tydlig och klar, och jag delar helt regeringens uppfattning att detta inte är något annat än en hybridattack i akt och mening att destabilisera EU-samarbetet.

Jag vill också ge mitt stöd till att det är viktigt att vi koordinerat och samlat ordnar sanktioner och att vi kommer vidare i det arbetet. Jag tycker att EU nu på slutet faktiskt har visat att man kan agera hyfsat skyndsamt. Vi har haft en sådan diskussion tidigare här, kring det fejkade valet för ett och ett halvt år sedan. Men nu är vi i ett mycket bättre läge, och det är viktigt att det sker koordinerat precis så.

Det är också avgörande att vi upprätthåller en ordning vid EU:s yttre gräns och att gränsövergångarna sker vid ordnade gränsövergångar. Detta kräver enorma resurser, och jag vill därför ansluta mig till det Kristdemokraterna har anfört.

Anf. 50 MALIN DANIELSSON (L):

Tack för redogörelsen, statsrådet! Vi delar också regeringens ståndpunkt att det här är en hybridattack och att det är helt oacceptabelt att människor utnyttjas på det här sättet.

Vi skulle vilja understryka hur viktigt det är med det humanitära stödet och att Polen får hjälp med att till exempel upprätta flyktingläger och säkra att människor kan söka asyl, vilket de har rätt till. Hjälporganisationer behöver få komma in på plats och hjälpa de människor som utnyttjas på det här cyniska sättet.

Vi ser också gärna bredare sanktioner – och även sanktioner mot dem som är indirekt ansvariga för detta.

Anf. 51 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Först och främst ska jag säga att vi naturligtvis stöder Polen och står solidariskt bakom dem för att på det sätt vi kan hjälpa dem att upprätthålla EU:s yttre gräns. Sedan är frågan vilken hjälp Polen eftersöker vad det lider; såvitt jag har förstått har de exempelvis inte velat ha mer hjälp av EU:s gränsbevakningsmyndighet Frontex än vad de redan har. Jag tror att det är tre personer på plats nu. Jag delar nog kommissionens president Ursula von der Leyens uppfattning att vi inte ska bygga stängsel och murar men att vi på alla andra sätt ska vara med och bidra till att upprätthålla EU:s yttre gräns.

Som Liberalerna är inne på får vi väl också se vilka ytterligare sanktioner som kan vara aktuella. Vi är inne på den fjärde omgången sanktioner nu. Det är naturligtvis så att de inte handlar enbart om den här frågan utan också om det Ryanairplan som ju tvingades ned och som är bakgrunden till flygsanktionerna. Det finns all anledning att se vad vi kan göra ytterligare för att pressa den belarusiska regimen.

Asplund tar upp eventuella konsekvenser för asylpakten, men det får vi väl återkomma till – det är ju egentligen inte föremål för den här diskussionen. Min bild är dock att diskussionerna kring asylpakten än så länge är ganska låsta.

Anf. 52 HANS EKLIND (KD):

Herr ordförande! Jag noterar att statsrådet inte är beredd att låta Sverige agera på det sätt som vi föreslår, det vill säga att man ger möjligheten att från EU:s sida ge ekonomiskt stöd till att uppföra stängsel där det skulle vara på sin plats och på så sätt bidra till att medlemsstaterna klarar den uppgift som de faktiskt förväntas kunna utföra.

Jag noterar vidare att statsrådets partikamrat Ylva Johansson, som numera är kommissionär och ansvarig för att få på plats en ny asyl- och migrationspakt, har uttalat sig positivt om detta med att medlemsstater bygger stängsel för att kunna övervaka sina gränser. Vid ett besök i Litauen menade Johansson att det stängsel som Litauen hade byggt var en ”good idea”, alltså en bra idé.

Jag tror att vi behöver se att det är en ny verklighet och att vi därför måste vara beredda att från EU:s sida finansiera sådant här. Det handlar exempelvis om att få in det här med fysiska hinder, till exempel stängsel, i det som kallas SBC, alltså Schengen Borders Code. Vi tycker från Kristdemokraternas sida att EU med sin budget ska vara med och delfinansiera detta.

Anf. 53 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Frågan är väl mest om just de delarna ska delfinansieras av EU eller om vi ska hjälpa via Frontex och andra insatser.

2021/22:16
3 december

Anf. 54 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en likalydande avvikande ståndpunkt från Kristdemokraterna, Sverigedemokraterna och Moderaterna.

Då tackar vi statsrådet med medarbetare för närvaron vid dagens EU-nämndssammanträde och tillönskar er ett bra rådsmöte och naturligtvis en trevlig och förhoppningsvis solig vinterhelg.

Anf. 55 ORDFÖRANDEN:

Då hälsar vi finansminister Mikael Damberg med medarbetare välkomna till dagens EU-nämndssammanträde.

Vi inleder med återrapport från den 9 november 2021.

Anf. 56 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! God morgon, EU-nämnden! Mötet den 9 november inleddes med en längre diskussion om kommissionens förslag till genomförandet av Basel III-överenskommelsen i EU:s kapitaltäckningsregelverk. Många medlemsstater välkomnade förslaget, som de menade utgjorde en god grund för vidare diskussion. Ett antal medlemsstater lyfte behovet av justeringar i beaktande av hur EU:s bankmarknad ser ut, exempelvis kring hur golvkravet för riskvägda tillgångar ska tillämpas.

Ministrarna diskuterade också kommissionens meddelande om EU:s ekonomiska styrning. Det fanns generell samsyn om vikten av att minska de offentliga skuldnivåerna. Här betonade några medlemsstater, däribland Sverige, att detta är det centrala målet för regelverket. Andra lyfte fram att skuldminskningen måste balanseras mot behovet av tillväxtfrämjande investeringar de kommande åren.

Det fördes också en diskussion om de ökade energipriserna, deras inverkan på inflationen samt de politiska konsekvenserna av denna utveckling. Flera medlemsstater betonade vikten av att stötta utsatta hushåll och företag, samtidigt som detta inte är finanspolitiskt hållbart över tid.

Sverige betonade här tillsammans med flera andra medlemsstater vikten av att åtgärder är välriktade och inte leder till snedvridande effekter. Regeringen framförde också att en betydande andel av Sveriges riksdag anser att alla fossilfria energikällor, inklusive kärnkraft, har en viktig roll att spela och att kärnkraftens villkor måste värnas inom taxonomin.

Därtill godkändes rådsslutsatser om den europeiska planeringsterminens framtid och EU-statistik. Regeringen fick även en återrapportering från årsmötet i G20 och IMF, som ägde rum i mitten av oktober, samt en presentation av Europeiska revisionsrättens årsrapport för 2020.

Jag vill också passa på att nämna att det i anslutning till mötet den 7 december kommer att hållas en eurogruppsmiddag i inkluderande format. Fokus vid middagen väntas ligga på det fortsatta arbetet med bankunionen.

Anf. 57 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar för informationen.

Då går vi in på dagordningspunkt 3, Förslag till rådets direktiv om mervärdesskattesatser – Allmän riktlinje. Det här är ett beslutsärende.

Anf. 58 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Här väntas rådet nå en allmän inriktning om ordförandeskapets kompromissförslag om ändring av direktivet om mervärdesskattesatser. Kommissionens ursprungliga förslag presenterades 2018 och har förhandlats i rådet sedan dess. Kompromissförslaget innebär en ökad flexibilitet för medlemsstaterna att tillämpa reducerade skattesatser och nollskattesatser jämfört med tidigare. Alla medlemsstater får också samma möjlighet att tillämpa reducerade skattesatser och nollskattesatser.

Förslaget innehåller inte längre en budgetskyddande regel. I stället har det införts begränsningar av antalet grupper av varor och tjänster som medlemsstaterna kan tillämpa reducerade skattesatser och nollskattesatser på. Förslaget innebär också att möjligheten att tillämpa reducerade skattesatser på miljöfarliga varor fasas ut.

Regeringen anser att det finns fördelar med en ökad flexibilitet för medlemsstaterna när det gäller att bestämma skattesatser. Mervärdesskatten är samtidigt en viktig inkomstkälla för att finansiera välfärden, och en utvidgad flexibilitet skulle kunna innebära en ökad komplexitet, särskilt för de företag som säljer sina varor och tjänster i flera olika medlemsstater. Det riskerar även att leda till skattekonkurrens mellan medlemsstaterna.

Regeringen anser att ordförandeskapets kompromissförslag är balanserat. Regeringen kan därför stödja kompromissförslaget liksom eventuella tillkommande ändringar som är i linje med nuvarande förslags övergripande inriktning.

Anf. 59 AMANDA PALMSTIERNAN (MP):

Jag tackar ministern för redogörelsen.

Jag skulle vilja lyfta detta med begagnade varor. Moms på begagnat är ju någonting som har lyfts upp av både forskare, civilsamhälle och företag på olika sätt och vis. Dessa varor har ju egentligen redan beskattats. Jag skulle vilja höra om Sveriges möjlighet att driva den frågan. Det vore mycket intressant.

Anf. 60 HELENA BOUVENG (M):

Departementet var ju hos oss i förrgår, tror jag, och då var detta en informationspunkt. Jag ska villigt erkänna att det här med mervärdesskattedirektivet inte är helt okomplicerat. Ibland har man lite svårt att följa det. Vi har också haft ärendet i väldigt många år, känns det som.

Vi förhandlade som vanligt första delen i ståndpunkten, och sedan är det tillagt här utifrån det kompromissförslag som har lagts fram. Jag har inga problem med den första delen av ståndpunkten och förmodligen inte den andra heller, men vad som är lite oroande – eller så förstår inte jag det här riktigt – är att den budgetskyddande regeln är borta. Den handlade väldigt mycket om att säkerställa minst 12 procent, tror jag, i genomsnittliga skattesatser.

Ser regeringen det som att den budgetskyddande regeln – som statsrådet säger ska ju dessa skatter finansiera vår välfärd – nu är borttagen? Eller har vi säkerställt att länderna ändå har en sådan

Anf. 61 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Jag tackar för frågeställningarna. Jag kanske kan be tjänstemännen att komplettera lite, men när det först gäller den budgetskyddande regeln visade denna sig under förhandlingarna vara alltför strikt i den nuvarande pandemisituationen. Av vissa medlemsstater ansågs den utgöra en alltför stor begränsning oavsett pandemin. Kritik framfördes även mot komplexiteten i beräkningarna bakom begränsningen. Det har också diskuterats olika alternativa utformningar av den budgetskyddande regeln.

Dock har det inte varit möjligt att få stöd för den föreslagna budgetskyddande regeln eller för alternativa utformningar. För att minska risken för en alltför stor spridning av de reducerade skattesatserna och nollskattesatserna har begränsningar av antalet grupper av varor och tjänster som medlemsstaterna kan tillämpa reducerade skattesatser och nollskattesatser på införts i stället för den budgetskyddande regeln.

För svensk del är det väl inga problem. Vi kan behålla våra nuvarande nedsatta skattesatser och nollskattesatser. Vi hade gärna sett en budgetskyddande regel, men vi bedömer att denna metod – att peka ut i vilka sektorer man har rätt att göra nedsättningar – är ett sätt att begränsa den risk som ledamoten pekar på. För det är klart att det finns en risk i detta som vi har påtalat hela tiden. Det var därför vi hade velat ha en annan utformning. Logiken blir ju omvänd, i någon mening, med det här förslaget.

Anf. 62 Finansrådet NIKLAS EKSTRAND:

Som finansministern sa har detta förslag utvecklats så att det förslag som lämnades, vilket vi har pratat med ledamoten om i skatteutskottet, var väldigt flexibelt. När det kom behövdes verkligen en budgetskyddande regel. Nu var det som finansministern sa väldigt svårt att få igenom den. I stället har vi arbetat hårt för att begränsa förslaget på ett sådant sätt att vi nästan uppnår samma sak. Det kommer att bli något mer flexibelt än vad det är i dag, på det sättet att de enskilda undantag som en del medlemsstater har haft förs in i direktivet så att alla medlemsstater får möjlighet till dem. Sedan kommer man också att fasa ut nedsättningar som inte är bra för miljön.

Jag fortsätter med Amanda Palmstiernas fråga. När det gäller skattenedsättningar för begagnat är det en utmaning från konkurrenssynpunkt med tanke på hur momsen är uppbyggd. Man ska lite grann ha samma skattesatser för motsvarande varor. Detta tror jag är svårt att få till inom ramen för skattesystemet.

Vi har fokuserat mycket på det som vi pratade om tidigare, att det ska vara ett robust system som gör att vi får in våra skatteintäkter. I kompromissförslaget ligger dock andra saker som också har en miljökoppling. Till exempel blir det möjligt att tillämpa reducerad skattesats på solceller och viss biogas. Man har alltså uppnått vissa andra saker inom detta.

Anf. 63 HELENA BOUVENG (M):

Jag tycker som sagt inte heller att detta är helt okomplicerat. Kanske skulle jag ha varit lite mer på tårna vid utskottsmötet, men jag har svårt att riktigt bedöma om tillägget i ståndpunkten är inom ramen för vad som hänt under processen. Vi kanske kan ta det under diskussion nästa gång. Jag kommer inte att vända mig mot detta.

Jag har ännu en fråga. Ursprunget var ju en negativ lista, och nu är det en positiv lista. Jag tror att någon av er nämnde lite grann om att vi ska försöka ta bort så många miljöfarliga saker som möjligt. Har moderniseringen från negativ lista till positiv lista gjort att det kan finnas varor som i dag kan få lägre skattesatser även om de är hyfsat miljöfarliga?

Jag undrar också om detta är ett steg i rätt riktning för att komma fram till en fulländning av destinationsprincipen.

Anf. 64 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Jag får börja med det övergripande. Poängen med kommissionens tidigare förslag var att det inte fanns dessa begränsningar i områden. Det vi har lyckats med i förhandlingarna är att definiera de områden där det är möjligt att sänka skatten, och det bedömer vi ändå har effekt på de risker som nämns. Det är klart att det fortfarande finns en risk att vissa medlemsländer använder detta på olika sätt, men det är ändå bättre än ett förslag som var helt öppet när vi inte får till stånd en begränsningsregel.

Den tekniska frågan klarar jag dock inte av att besvara efter ett par dagar på jobbet.

Anf. 65 Finansrådet NIKLAS EKSTRAND:

Ordförande! Jag måste erkänna att inte heller jag har listan klar framför mig. Men som jag förstår det kommer, i enlighet med den gröna givnen, de miljöfarliga nedsättningar som varit möjliga att fasa ut. De försvinner inte med en gång, men de kommer att fasa ut under en viss period.

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

(HELENA BOUVENG (M): Och destinationsprincipen?)

Ja, det här med destinationsprincipen är ett förslag som översatt heter det slutgiltiga moms-systemet. Det är inte den bästa översättningen, men det är så det heter.

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

Anf. 66 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Ordförande! Jag tackar för svaret. Jag är väl medveten om att momsens är komplicerad och att det här med begagnat inte är helt enkelt. Jag skulle i stället vilja understryka att det verkligen är viktigt att snabbt fasa ut miljöfarliga varor och underlätta för miljövänliga varor.

Jag hade hoppats att man skulle kunna nå framåt, men jag är väl medveten om att momsens är något slags rum som alla kommer in i och inte kommer ut ur.

Anf. 67 ORDFÖRANDE:

Det var en bra liknelse.

Anf. 68 JENS HOLM (V):

Jag vill understryka det som Miljöpartiet tar upp, för det är oerhört viktigt. Vi ska ju inte kasta bra pengar efter dåliga saker, som man säger.

Momsfrågan har funnits i många år. Hela secondhandrörelsen vill ha nedsatt moms, för momsen är ju redan betald en gång. Och den bästa formen av miljöarbete är väl att köpa sådant som redan är använt och inte köpa nya saker.

Jag tycker att ni får ta med er den här frågan. I övrigt delar jag helt inriktningen att vi måste få bort alla miljöskadliga subventioner.

Anf. 69 ORDFÖRANDEN:

Många spännande liknelser! Det här kommer att bli en spännande dag.

Anf. 70 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Det är klart att vi måste använda olika styrmedel för att uppnå våra miljöpolitiska ambitioner. Det är fullt rimligt att göra det.

Jag är också väl medveten om att momssystemet är komplext. Vi ser också en risk att den här skattebasen kan urholkas över tid, inte minst genom att länder agerar på väldigt olika sätt och försvårar för företag att agera över landsgränser, så vi har ett intresse av att försvara den här skattebasen och se till att den är så likvärdig som möjligt i någon mening.

Det finns också andra skatteinitiativ man kan ta för att stimulera utveckling. Vi har hela renoveringsdiskussionen kopplad till att inte bara köpa nytt som vi agerar på. Man kan använda olika skatteinstrument för att uppnå samma mål.

Vi tycker ändå att det är bra att utfasningen finns med i detta, för det är en viktig princip. Sverige tycker att vi kan vara glada för att den finns med, och vi får fortsätta engagera oss i den frågan.

Anf. 71 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Dagordningspunkt 4 har utgått. Den har blivit en A-punkt som skickas till EU-nämndens ledamöter för skriftligt samråd.

Då går vi in på dagordningspunkt 5, Förstärkningen av bankunionen. Det är en lägesrapport och en diskussionspunkt. Den är rubricerad som en lägesrapport, men Finansdepartementet förutser eventuellt en diskussion på rådsmötet.

Anf. 72 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Ja, rådet ska få en lägesrapport från det slovenska ordförandeskapet om hur arbetet med att stärka bankunionen har gått under hösten och ges möjlighet att kommentera arbetet framåt.

Sedan 2016 har förhandlingarna om en gemensam europeisk insättningsgaranti, även kallad Edis, pågått i en särskild rådsarbetsgrupp. Förutom Edis omfattar diskussionerna en kombination av olika åtgärder för att minska riskerna i banksystemet.

Under hösten har endast ett möte ägt rum. Det fokuserade på förbättringen av regelverket för krishantering av banker. Parallella

förhandlingar förs också på politisk nivå i den högnivågrupp om Edis som eurogruppen etablerade i december 2018.

Regeringen välkomnar att rådet får en lägesuppdatering om hur arbetet med bankunionen fortskrider.

Anf. 73 CHARLOTTE QUENSEL (SD):

Ordförande! Jag har inget emot det här, men jag skulle vilja ha en uppdatering rörande kostnaderna. Hur långt har man kommit med vilka kostnader det här kommer att innebära för stater eller för aktörer på marknaden?

Anf. 74 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Det är en bra fråga. Jag ska se om jag har tillräckligt bra underlag om det.

Jag ser inte någon kostnadsberäkning i mitt underlag just nu. Ska någon annan ta över den frågan?

Anf. 75 Departementsrådet ERIK LENNTORP:

Just nu är det egentligen inga konkreta förslag som ligger på bordet, utan det här är politiska förhandlingar som har kört fast. På det viset är det svårt att kommentera kostnader. Det är något vi får återkomma till när det kommer konkreta förslag. Just nu kan man säga att förhandlingarna är fastlåsta. De kommer inte vidare.

Anf. 76 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då går vi in på dagordningspunkt 6, Lagstiftningspaketet om kapitalmarknadsunionen, som har fyra stycken underpunkter: a om Europeiska gemensamma kontaktpunkten, b om Direktivet om förvaltare av alternativa investeringsfonder, c om Förordningen om europeiska långsiktiga investeringsfonder och d om Förordningen om marknader för finansiella instrument. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 77 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Under den här dagordningspunkten förväntas kommissionen presentera ett lagstiftningspaket inom ramen för kapitalmarknadsunionen, som publicerades den 25 november. Därefter väntas en första diskussion om paketet.

Jag kommenterar alla fyra underpunkter samlat. Paketet omfattar fyra förslag: en europeisk gemensam åtkomstpunkt för finansiell och icke-finansiell information, en översyn av direktivet om förvaltare av alternativa investeringsfonder, en översyn av förordningen om europeiska långsiktiga investeringsfonder och en översyn av förordningen om marknader för finansiella instrument.

Därutöver har kommissionen aviserat att ytterligare initiativ inom ramen för kapitalmarknadsunionen är att vänta under 2022, bland annat en strategi för stärkt konsumentskydd på finansmarknadsområdet.

Förslaget om att inrätta en europeisk gemensam åtkomstpunkt för finansiell och icke-finansiell information syftar till att förbättra tillgången

till information för investerare inom EU. På så sätt ska tillgången till kapital underlättas för små och medelstora företag samt onoterade företag.

Översynen av direktivet om förvaltare av alternativa investeringsfonder syftar bland annat till att motverka finansiella stabilitetsrisker i fondsektorn och förbättra investeringsskyddet. Kommissionen föreslår exempelvis en gemensam uppsättning verktyg som fondförvaltare kan använda för att hantera likviditetsrisker.

Översynen av förordningen om europeiska långsiktiga investeringsfonder syftar till att öka såväl antalet fonder som investeringar i dessa. Förslaget innehåller justeringar av regelverket som ska göra fonderna mer tillgängliga för småsparare och mer attraktiva för fondförvaltare.

De föreslagna ändringarna i förordningen om marknader för finansiella instrument syftar bland annat till att förbättra investerarnas förutsättningar genom att öka transparensen på värdepappersmarknaden. Kommissionen vill också åstadkomma en bättre balans mellan handel på handelsplatser och andra sätt att handla finansiella instrument. De föreslagna ändringarna innebär att marknadsdata från många olika handelsplatser ska sammanställas så att de blir tillgängliga via en enda källa.

Regeringen välkomnar lagstiftningspaketet och det fortsatta arbetet med kapitalmarknadsunionen. Regeringen analyserar naturligtvis förslagen nu och kommer att återkomma till riksdagen med mer detaljerade ståndpunkter om respektive förslag. Jag tror att det är bra att vi återkommer när det gäller de mer detaljerade frågorna så att vi har hunnit analysera dem ytterligare.

Regeringen välkomnar att paketet tar sikte på att förbättra marknadens funktionssätt och hanteringen av finansiella stabilitetsrisker utanför banksektorn, inte minst mot bakgrund av de sårbarheter som identifierades på marknaden i början av covid-19-pandemin.

Regeringen välkomnar därför åtgärder för att förbättra transparensen på företagsobligationsmarknaden och adressera likviditetsrisker i fonderna. Det är viktigt att man hittar rätt balans i avvägningen mellan lättnader och konsumentskydd i arbetet med kapitalmarknadsunionen. Ett starkt konsumentskydd är viktigt för ett långsiktigt förtroende för den finansiella marknaden. Regeringen ser därför fram emot en EU-strategi för stärkt konsumentskydd på finansmarknadsområdet.

Anf. 78 CHARLOTTE QUENSEL (SD):

Ordförande! Jag tackar för föredragningen.

Det är ju väldigt tidigt, och jag har givetvis inte helt satt mig in i förslagen. Det har inte ni heller, och ni har mer resurser. Men de är ju väldigt olika och slår väldigt olika.

Jag vill bara skicka med till finansministern att det är viktigt att man också ser att de här åtgärderna stärker de europeiska kapitalförvaltarna globalt så att de kan konkurrera globalt och inte blir överkörda av något som kommer utifrån, utanför det vi kan reglera.

Jag hoppas att ni återkommer väldigt snart så att vi inte sitter med produkter som regeringen inte kan påverka.

Anf. 79 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Hela poängen med kapitalmarknadsunionen är ju att förbättra unionens funktionssätt på det här området. Det tror jag stärker, också långsiktigt, konkurrenskraften för Europa.

När vi genomför det här är det viktigt att göra en avvägning så att man inte äventyrar den finansiella stabiliteten i och med förslagen men också att värna konsument- och investeringsskyddet.

Det är en avvägning av helheten som måste göras när vi går vidare med de här förslagen, så jag instämmer i den övergripande inriktningen. Man kan inte bara titta på en del i det här, utan man måste titta på de sammanvägda effekterna när man går vidare med förslagen.

Vi ser fram emot att återkomma till riksdagen i dessa frågor.

Anf. 80 ORDFÖRANDE:

Vi ser fram emot att ni återkommer.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vidare till dagordningspunkt 7, Lagstiftningspaketet om bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism. Det är en dagordningspunkt.

Anf. 81 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Skönt med en punkt som man känner igen lite grann från sitt tidigare område.

(ORDFÖRANDE: Ja, du såg genast lite mer avspänd ut, tycker jag minsann.)

Under denna punkt ska det slovenska ordförandeskapet redogöra för rådets diskussioner om det lagstiftningspaket om bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism som publicerades den 20 juli. Här förväntar vi oss i huvudsak information, men rådet kan ges möjlighet att kommentera arbetet.

Paketet består av fyra lagstiftningsförslag: ett förslag om att inrätta en ny EU-myndighet, ett förslag om en ny reglering om spårbarhet vid överföring av kryptotillgångar och två förslag som innebär en överflyttning av stora delar av det gällande penningtvättsdirektivet till en förordning medan resten överförs till ett nytt direktiv.

Under hösten har ordförandeskapet påbörjat den tekniska genomgången av förslagen. Ordförandeskapet har sammanfattat vad som diskuterats i en skriftlig lägesrapport. I tillägg till vad som står där har ordförandeskapet nått ett förhandlingsmandat när det gäller förslaget om spårbarhet vid överföring av kryptotillgångar. Diskussionen kommer därmed att fortsätta under det kommande franska ordförandeskapet.

Regeringen stöder ambitionen att förbättra unionens system för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism. Regeringen menar att förslaget bör genomsyras av ett välfungerande riskbaserat förhållningssätt i enlighet med den ståndpunkt som har förankrats i riksdagen.

Anf. 82 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redoviserade inriktning.

Vidare till dagordningspunkt 8, Övriga frågor Aktuella lagstiftningsförslag om finansiella tjänster – Information från ordförandeskapet. Det är naturligtvis en informationspunkt.

Anf. 83 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! I sedvanlig ordning kommer man att informera om hur arbetet går med aktuella lagförslag om finansiella tjänster. Jag har inga fler kommentarer i det här läget.

Anf. 84 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar för informationen.

Vidare till dagordningspunkt 9, Den ekonomiska återhämtningen i Europa och underpunkt a, Genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens. Det är en lägesrapport och en diskussionspunkt.

Anf. 85 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Herr ordförande! Rådet väntas få en sedvanlig uppdatering av genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens.

22 av återhämtningsplanerna har hittills godkänts till en volym om 445 miljarder euro. De länder som har lämnat in återhämtningsplaner, men där rådet ännu inte fattat beslut, är Sverige, Polen, Ungern och Bulgarien. Nederländerna har ännu inte lämnat in sin plan.

Regeringen välkomnar information om genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens.

Anf. 86 CHARLOTTE QUENSEL (SD):

Tack för den korta föredragningen! Jag har en rent praktisk fråga. Hur säkerställer man och kontrollerar att utbetalningarna går till de projekt som har angetts i de godkända återhämtnings- och resiliensplanerna?

Anf. 87 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Herr ordförande! Jag har en fråga. Vi har den senaste tiden sett i Europaportalen, tror jag att det var, att tack vare M-KD-SD-budgeten kanske Sverige inte kan hämta ut EU-pengarna. Ni får gärna upplysa om hur läget ser ut och om planen framåt. Jag vill också ha en kommentar till miljö- och satsningarna, som ju var en väldigt stor del av detta.

Anf. 88 JENS HOLM (V):

Jag hade exakt samma fråga som Palmstierna, så jag vill höra vad ministern säger.

Anf. 89 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Herr ordförande! Jag tackar för frågorna. Den första frågan handlar om hur vi ser till att utbetalningarna går till rätt saker. Förordningen anger ju ett antal villkor som medlemsstaterna ska uppfylla i sin återhämtningsplan. Förordningen ställer också krav på medlemsstaterna att ha effektiva,

interna kontrollsystem för att motverka, upptäcka och åtgärda bedrägerier, korruption och intressekonflikter.

Kommissionen bedömer om medlemsstaternas återhämtningsplaner lever upp till kraven i förordningen och ger förslag till rådsbeslut. Än så länge tyder kommissionens arbete på att de gör en noggrann bedömning av detta.

Utbetalningarna sker, förutom med möjligheten till en viss förskotts- betalning om 13 procent, i takt med att medlemsstaterna uppnår mål och delmål enligt återhämtningsplanen. Det ger också regelbundna kontroll- möjligheter. Därutöver ska medlemsstaterna garantera tillträde för revi- sion och kontroll för kommissionen, Europeiska byrån för bedrägeri- bekämpning, Europeiska revisionsrätten och Europeiska åklagar- myndigheten där det är tillämpligt. Om oegentligheter upptäcks har kom- missionen rätt att minska stöd samt kräva återbetalning av bidrag och förtida återbetalning av lån. Det är så systemet ser ut i dag.

När det gäller Sveriges återhämtningsplan har vi tilldelats cirka 34 miljarder kronor i bidrag. Regeringen beslutade att skicka in Sveriges plan den 28 maj i år. Den innehöll cirka 30 åtgärder. Styrande för arbetet har varit att planen ska innehålla åtgärder som riksdagen har fattat beslut om. Det finns också krav när det gäller vilken typ av stöd man kan få.

Efter att planen har lämnats in har regeringen av vissa skäl beslutat om ändringar i planen. De sista frågorna löstes ut med kommissionen den 11 oktober, och den 20 oktober fattades det sista regeringsbeslutet. Den 26 oktober bekräftade kommissionen att vi var överens om substansen, varpå vi skulle planera för ett offentliggörande. Men den antagna reser- vationsbudgeten innebär att planen måste revideras. Detta analyseras för närvarande på Finansdepartementet. Utgångspunkten är att planen ska innehålla åtgärder som riksdagen fattat beslut om. Det här måste vi analysera, för vi måste hitta rätt budgetposter för att få det här stödet.

I betänkandet uppmanas regeringen att återkomma med en ändrad plan där andra åtgärder infogas för att delfinansieringen från EU inte ska minskas. En sådan kommer regeringen definitivt att återkomma till riksdagen med. När det gäller de exempel som ges i betänkandet på åtgärder som det skulle kunna vara – tillfälliga förstärkningar av nystartsjobben, satsningar på sjukvård och äldreomsorgen – gör vi nog bedömningen att de inte är möjliga att använda för att till exempel kommunicera att energieffektivitetsstödet avvecklas. Sveriges plan skulle då inte leva upp till förordningens krav på klimat och digitalt innehåll. Vi måste hitta de budgetposterna för att få ut stödet. Det jobbar vi med på Finansdepartementet, men vi är inte klara med det arbetet än.

Anf. 90 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Jag vill informera er om att dagordningspunkt 9 b har strukits från dagordningen och inte kommer att tas upp i dag.

Vi går in på dagordningspunkt 10, Den europeiska planeringsterminen 2022. Den årliga översikten över hållbar tillväxt, rapporten om förvar- ningsmekanismen 2022 och rekommendationen om den ekonomiska politiken för euroområdet – föredragning av kommissionen. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 91 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Här väntas rådet hålla en första diskussion om den europeiska planeringsterminen för 2022. Kommissionen publicerade den 24 november den årliga hållbara tillväxtöversikten, den årliga förvarningsrapporten och förslag till rådets rekommendation till euroområdet.

I den årliga hållbara tillväxtöversikten presenterar kommissionen prioriteringar för samordningen av EU:s ekonomiska politik och sysselsättningspolitik för det kommande året. Kommissionen redogör även för hur kommande års planeringstermin ska organiseras.

Innevarande år gjordes vissa justeringar för att anpassa terminen till faciliteten för återhämtning och resiliens. Nästa år kommer terminen i stort att återgå till sitt ordinarie utförande, med vissa justeringar för att integrera implementeringen av faciliteten.

I förvarningsrapporten aviserar kommissionen förekomsten av makroekonomiska obalanser i medlemsstaterna. Likt de senaste åren identifieras Sverige som en av de tolv medlemsstater som ska bli föremål för fördjupade granskningar av makroekonomiska obalanser. Kommissionens granskning av Sverige motiveras av den privata sektorns höga och stigande skuldsättning samt höga bostadspriser.

Till sist lämnar kommissionen även årliga förslag till rådets rekommendation till euroområdet som helhet. Förslaget riktar sig enbart till euroländerna.

Regeringen välkomnar årets hållbara tillväxtöversikt och kan på ett övergripande plan ställa sig bakom de prioriteringar som presenteras. Regeringen välkomnar att kommissionen i huvudsak avser att tillämpa den ordinarie processen för den europeiska planeringsterminen för 2022 samt att överlappningar mellan terminen och genomförandet av det tillfälliga instrumentet RRF undviks. Det är viktigt att planeringsterminen fokuserar på de övergripande målen om att säkerställa sunda offentliga finanser, förebygga och korrigera makroekonomiska obalanser samt främja hållbar ekonomisk tillväxt och välfungerande arbetsmarknader.

Regeringen välkomnar vidare förvarningsrapporten och noterar kommande fördjupade granskningar.

Slutligen noteras att det finns skäl för att ge euroområdet som helhet visst fokus inom europeiska planeringsterminen med tanke på dess särskilda utmaningar. Regeringen anser samtidigt att det är viktigt att den europeiska planeringsterminen förblir ett ramverk för hela EU.

Anf. 92 CHARLOTTE QUENSEL (SD):

Tack så mycket, finansministern, för föredragningen!

Jag uppfattar att kommissionen också tittar på vår höga ungdomsarbetslöshet. Det finns inte någonting om den i den föreslagna svenska ståndpunkten.

Sedan har jag en fråga om vad kommissionen egentligen bryr sig om, för vad de inte tar upp är att vi i EU sticker ut enormt med en stor arbetslöshet bland dem som kommer till Sverige och att det leder till ett utanförskap. Jag tycker att Sverige självt ska ta initiativet till att mer aktivt titta på hur vi ska motverka detta och få ut människor i arbetslivet, så att vi får en bättre balans i självförsörjandegraden i Sverige.

Anf. 93 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Det är korrekt att Sverige översteg även tröskelvärdet för förändringar i ungdomsarbetslöshet. Regeringen är väl medveten om att inte minst den senaste tidens utveckling påverkade ungdomar på arbetsmarknaden väldigt kraftfullt, och vi jobbar hårt med detta. Vi ser också en kraftig förstärkning av situationen på svensk arbetsmarknad just nu, men det är en mer politisk diskussion. Men det är korrekt att också detta finns med på deras resultattavla.

Den andra frågan kanske är mer en diskussion om vad som är bakgrund och orsak till att vi har vissa grupper som har det svårare på svensk arbetsmarknad. Det är väl välkänt för Sveriges riksdag att grupper med funktionsnedsättning, grupper som inte har en gymnasieutbildning och grupper som nyligen har kommit till Sverige har en svagare ställning på svensk arbetsmarknad. Det är något som regeringen både aviserar och kommer att fortsätta jobba med. Vi ska inte ha en politisk diskussion. Men en del av de insatser som togs bort i den reserverade budgeten, vilket inte var helt optimalt i det här läget, hade ju till syfte att bekämpa just långtidsarbetslöshet. Men det får vi hantera.

Anf. 94 CHARLOTTE QUENSEL (SD):

Jag tycker inte att jag fick något svar på varför det som kommissionen pekar på inte finns med i den svenska ståndpunkten.

Anf. 95 ORDFÖRANDEN:

Jag noterar att ungdomsarbetslösheten kommer upp under Epscopunkterna.

Anf. 96 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Jag fick just reda på att anledningen till att ungdomsarbetslösheten inte nämns är att det inte nämns som ett av skälen till granskningen av Sverige. Det är en del av resultattavlan men inte ett av skälen. Därför har vi inte nämnt det.

Anf. 97 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går in på dagordningspunkt 11, Europeiska finanspolitiska nämndens årsrapport 2021 – föredragning. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 98 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Herr ordförande! Här ska rådet få en presentation av Europeiska finanspolitiska nämndens, EFB:s, årsrapport för 2021. Detta är i huvudsak en informationspunkt, men vi gör bedömningen att diskussion kan uppstå på mötet.

I årets rapport sammanfattar EFB den ekonomiska och finanspolitiska utvecklingen under covid-19-pandemin. Av rapporten framgår att EFB är kritiskt till hur kommissionen tillämpat regelverket under den period som den allmänna undantagsklausulen i stabilitets- och tillväxtpakten har varit aktiverad. EFB menar att kommissionen inte har förlitat sig på tydliga kriterier eller etablerat praxis i tillräcklig utsträckning. Som exempel

nämns att varken tidpunkt eller villkor för klausulens avaktivering adresserades när den först aktiverades.

I ett mer framåtblickande kapitel diskuteras översynen av EU:s ekonomiska styrning och förutsättningar att nå samsyn om vägen framåt inför 2023. EFB ger sin syn på några av de förslag som lyfts fram i debatten om det finanspolitiska ramverket. Därtill lyfter EFB också fram behovet av en mer permanent finanspolitisk kapacitet på EU-nivå och menar att några av de temporära instrument som inrättats med anledning av covid-19-pandemin skulle kunna ligga till grund för en sådan kapacitet.

Regeringen välkomnar EFB:s årsrapport. Det är bra att EFB har gjort en omfattande granskning av kommissionens tillämpning av ramverk under covid-19-pandemin. Regeringen anser att det är av stor vikt att ramverket tillämpas på ett transparent och förutsägbart sätt. Regeringen anser vidare att det åligger medlemsstaterna att bygga upp sin förmåga att förebygga och hantera ekonomiska chocker. Regeringen är skeptisk till en permanent finanspolitisk kapacitet på EU-nivå och understryker att de krisrelaterade instrument som omnämns i den aktuella rapporten är temporära.

Anf. 99 CHARLOTTE QUENSEL (SD):

Ordförande! Vi vill anmäla en avvikande ståndpunkt. Texten är i stort bra, men jag kan inte köpa ordet skeptisk. Det finns en möjlighet att övertala människor som är skeptiska till att få en ny ståndpunkt.

Vi motsätter oss helt att man gör permanenta finanspolitiska satsningar. Vi kan diskutera det efter 2058.

Anf. 100 ROBERT HALEF (KD):

Ordförande! Tack, finansministern, för redogörelsen! Det här är ju en diskussionspunkt.

Från Kristdemokraterna är vi också lite skeptiska till just ordet skeptisk i formuleringen. Vi står bakom regeringens ståndpunkt att det ska vara temporära insatser och att de inte ska ses som en permanent finanspolitisk kapacitet på längre sikt.

Vi anser faktiskt att man måste vara mycket tydlig med att de krisrelaterade instrumenten inrättades just därför att det var kris. I ett normalläge hade vi aldrig accepterat dem, och därför bör regeringen mycket tydligt i alla diskussioner även fortsättningsvis stå emot.

Om jag minns rätt var Magdalena Andersson mycket tydligare när hon tog upp den här frågan. Jag hoppas att den nye finansministern följer i de fotspåren och att vi inte bara är skeptiska utan att vi är tydligt emot att de ska permanentas.

Anf. 101 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Det råder ingen tvekan om vad den svenska regeringen tycker i de här frågorna. Jag har samma uppfattning som Magdalena Andersson.

Man ska läsa hela meningen i ståndpunkten: "Regeringen är skeptisk till en permanent finanspolitisk kapacitet på EU-nivå och understryker att de krisrelaterade instrument som omnämns i den aktuella rapporten är temporära." Vi har, tror jag, i grunden samma uppfattning här. Jag tror inte att vi i sak har några olika ståndpunkter.

Vi är skeptiska, och Sverige är väl det land i EU som är tydligast på den punkten. Jag tror inte att det råder någon oklarhet om vår hållning.

Anf. 102 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, med en avvikande ståndpunkt från Sverigedemokraterna.

Då är vi på dagordningspunkt 12, Uppförandekod. Här är det tre underpunkter, men vi tar allting samlat. Detta är en beslutspunkt.

Anf. 103 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Under den här dagordningspunkten ska beslut fattas om tre frågor kopplade till uppförandekoden för företagsbeskattning. För det första ska rådet godkänna en rapport som beskriver uppförandekodsgruppens arbete under det slovenska ordförandeskapet. Det formella beslutet om att godkänna rapporten väntas fattas som en A-punkt på mötet.

För det andra ska rådet godkänna slutsatser om rapporten. Av slutsatserna framgår bland annat att gruppen ska fortsätta sitt arbete med att utvärdera skadliga skatteåtgärder och avveckling av skadliga skatteåtgärder liksom arbetet med EU-förteckningen över icke samarbetsvilliga jurisdiktioner. Gruppen ska rapportera till rådet vid utgången av det franska ordförandeskapet. Regeringen kan ställa sig bakom rapporten och slutsatserna om den.

För det tredje ska rådet godkänna en resolution om en reviderad uppförandekod. En diskussion om att göra vissa ändringar i uppförandekodsgruppens mandat påbörjades förra hösten.

Den nu gällande koden omfattar skatteåtgärder som innebär en påtagligt lägre effektiv beskattningsnivå än den som normalt tillämpas mellan staterna i fråga, så kallade förmånliga skatteåtgärder. I den föreslagna resolutionen föreslås en breddning av uppförandekodsgruppens mandat till att även omfatta skatteåtgärder med allmän tillämpning. Detta avser situationen när åtgärderna leder till dubbel icke-beskattning. Vidare gäller det om det leder till dubbel eller multipel användning av skatteförmåner.

En annan förändring som föreslås handlar om transparens. I dagsläget beslutar rådet vilka dokument som ska publiceras, men i det reviderade mandatet föreslås att slutliga dokument som godkänts av rådet alltid ska publiceras. Vidare föreslås att ytterligare dokument ska offentliggöras när det bedöms vara lämpligt. I övrigt handlar förändringarna om att inkorporera praxis för hur gruppen arbetar.

Regeringen kan ställa sig bakom resolutionen om en ny uppförandekod i enlighet med den ståndpunkt som förankrades i skatteutskottet i går.

Anf. 104 JENS HOLM (V):

Finansministern nämnde ju icke samarbetsvilliga jurisdiktioner och att man måste ta i med hårdhandskarna mot dem, så att det inte leder till ökad pengatvätt, skatteflykt och så vidare. Men även inom EU finns det ju många skatteparadis. Det leder till ett stort utflöde av pengar. Jag undrar om finansministern är beredd att driva att de skatteparadis som finns inom EU ska tas upp på svarta listan över icke samarbetsvilliga jurisdiktioner.

Anf. 105 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Syftet med en del av uppdateringen och revideringen är att göra systemet mer likt och mer tydligt. Det handlar om att sätta en tydligare bottenplatta. Syftet med en del av förhandlingarna har varit att komma åt en del av den skatteflykt som också pågår internt i unionen.

Anf. 106 JENS HOLM (V):

Är det alltså den svenska linjen att även skatteparadis inom EU ska sättas upp på svarta listan över icke samarbetsvilliga jurisdiktioner? Det tycker vi i Vänsterpartiet vore fantastiskt bra i så fall.

Anf. 107 HELENA BOUVENG (M):

Vi hade ju detta uppe i utskottet. Vi har absolut inget emot denna ståndpunkt. Vi vill understryka det positiva i att mandatet nu är utvidgat till att omfatta skatteåtgärder med allmän inriktning. Det är ett väldigt bra steg.

Anf. 108 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Jag tackar Moderaterna för stödet när det gäller den allmänna tillämpningen.

Till Jens Holm vill jag säga att detta handlar om två olika system. Det finns ett system för sådant som är utanför EU och ett annat system för det vi gör inom unionen. Vi har samma ambition att komma åt detta. Vi tar steg framåt i och med detta, men vi kan inte tillämpa samma system på två olika fenomen, särskilt inte när det gäller förekomster inom EU.

Anf. 109 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Dagordningspunkt 13 har utgått. Den har omvandlats till en A-punkt och skickats till EU-nämndens ledamöter för skriftligt samråd.

Då kommer vi in på dagordningspunkt 14, Uppföljning av EU:s årsbudget. Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 110 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Här väntas ordförandeskapet följa upp beslutet om EU:s årsbudget för 2022 och föreslå att ett uttalande om budgeten läggs till rådets protokoll.

Den 15 november nådde rådet och Europaparlamentet en överenskommelse om EU:s årsbudget för 2022. Inom denna får Europaparlamentet möjlighet att öka sin personalstyrka med 322 tjänster.

I samband med överenskommelsen om årsbudgeten enades rådet om att lägga till ett uttalande avseende dessa tjänster till protokollet. I uttalandet konstaterar rådet bland annat att budgetbeslutet innebär att överenskommelsen om den fleråriga budgetramen för 2021–2027 frångås eftersom denna träffades under antagandet om en stabilisering av personalnivåer och minskade administrativa utgifter.

Rådet menar vidare att hanteringen av administrativa avgifter i Europaparlamentet och rådet baseras på ömsesidigt förtroende och beklagar därför att Europaparlamentet inte motiverat behovet av ytterligare personal.

Rådet noterar även att utvecklingen av Europaparlamentets personalnivåer inte bör underminera den institutionella balansen.

Regeringen välkomnar att rådets uttalande läggs till protokollet. Regeringen beklagar att Europaparlamentet har frångått överenskommelsen om den fleråriga budgetramen vad gäller antagandet om en stabilisering av personalnivåerna samt att de extra tjänsterna inte har motiverats.

Anf. 111 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går in på dagordningspunkt 15, Övriga frågor. Är det något där som finansministern önskar kommentera?

Anf. 112 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Nej.

Jag tackar för mitt första sammanträde i nämnden som finansminister. Det kommer att bli fler. Jag ser fram emot att ses igen.

Anf. 113 ORDFÖRANDEN:

Vi är extra glada över att du hann tacka först.

Vi tackar naturligtvis finansministern med medarbetare för närvaron vid dagens EU-nämndssammanträde och önskar lycka till vid kommande rådsmöte. Trevlig helg!

Socialminister Lena Hallengren

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 14–15 juni 2021

Återrapport från informellt möte den 12 oktober 2021

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 15 oktober 2021

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 6–7 december 2021

Anf. 114 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar socialminister Lena Hallengren med medarbetare välkomna hit till dagens EU-nämndssammanträde angående möten i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor. Vi inleder med hälso- och sjukvård.

Socialministern kommer att ta upp samtliga återrapporter just nu, det vill säga återrapport från möte i rådet den 15 juni 2021, återrapport informellt möte den 12 oktober 2021, återrapport från möte i rådet den 14 juni 2021 samt återrapport från möte i rådet den 15 oktober 2021.

Anf. 115 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Herr ordförande! Det lät som om ordföranden tog upp alla som en punkt, men jag ska väl ändå ta en återrapport i taget? Ja.

Nämnden har fått ta del av skriftliga återrapporter från samtliga de möten som ordföranden refererade till. Låt mig börja med det formella Epscorådsmötet som ägde rum den 14–15 juni. Jag säger gärna några ord om det mötet om nämnden så önskar.

Anf. 116 ORDFÖRANDEN:

Det verkar inte så. Var så god och fortsätt, socialministern!

Anf. 117 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Ordförande! Nämnden har också fått ta del av den skriftliga återrapporten från det informella mötet i Epsco med fokus på hälsopolitiska frågor som ägde rum den 12 oktober. Naturligtvis gäller samma sak här: Jag säger några ord om nämnden så önskar.

Anf. 118 ORDFÖRANDEN:

Nej, det verkar inte så. Vi fortsätter. Var så god!

Anf. 119 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Det var ett formellt Epscorådsmöte den 15 oktober. Vill nämnden att jag säger några ord gör jag det.

Anf. 120 ORDFÖRANDEN:

Nej, inte denna gång heller.

Det fanns ytterligare en återrapport. Det var från den 14 juni.

Anf. 121 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Jag gjorde en samlad återrapportering från både den 14 och den 15 juni i början.

Anf. 122 ORDFÖRANDEN:

Då förstår jag.

Jag kan informera socialministern inför kommande sammanträden att vi tar alla återrapporter i en klump. På så vis blir det lite enklare.

Vi noterar och tackar för informationen.

Vi går in på dagordningspunkt 11, Rådets förordning om en ram för nödåtgärder vad gäller medicinska motåtgärder. Om ni trodde att detta är ett beslutsärende trodde ni fel, för det är en diskussionspunkt.

Anf. 123 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Ordförande! På dagordningen för det Epscorådsmöte med hälsoministrarna som äger rum den 7 december ska rådets förordning om en ram för nödåtgärder när det gäller medicinska motåtgärder diskuteras. Det avser den förordning som ska reglera Heras agerande i en krislägesfas.

Jag beklagar verkligen att nämnden fick sitt underlag så pass nära inpå dagens samråd. Men det gäller även för socialministern och departementet, som fick informationen så sent som i onsdags kväll. Anledningen till det är att ordförandeskapet meddelat att rådet inte kommer att kunna ta ställning till en eventuell politisk överenskommelse vid mötet den 7 december.

I stället väntas ett åsiktsutbyte utifrån ett bakgrundsunderlag som ordförandeskapet skickade sent i går kväll. Medlemsstaterna förväntas kommentera hur förslaget till förordning gällande krislägesfasen mest effektivt kan bidra till EU:s övergripande motståndskraft vid hälsokriser. I och med det har regeringens förslag till det svenska inlägget vid diskussionen fått justeras något. Innan vi går vidare till det ska jag ge en kort bakgrund i frågan.

Den 16 september, vilket heller inte är så länge sedan, presenterade kommissionen ett meddelande om inrättande av Hera, det vill säga den europeiska myndigheten för beredskap och insatser i hälsokriser. Hera syftar till att stärka EU:s beredskap och insatser när det gäller gränsöverskridande hälsokriser. Inrättandet av Hera motiveras bland annat av att covid-19-pandemin visat på mervärdet av åtgärder på unionsnivå.

Samtidigt presenterade kommissionen ett beslut om att inrätta Hera inom kommissionens organisation, och ett förslag om en rådsförordning om åtgärder för att försäkra tillgång till medicinska motåtgärder i händelse av en folkhälsokris. Det är det sistnämnda, det vill säga förordningen, som ska diskuteras vid rådet den 7 december.

Heras verksamhet är indelad i en beredskapsfas, som regleras genom kommissionsbesluten, och en krislägesfas, som regleras genom förslaget till förordning. Förslaget till förordning berör alltså krislägesfasen och utgör en ram för åtgärder som ska säkerställa försörjning av krisnödvändiga medicinska motåtgärder i händelse av ett hot mot folkhälsan på unionsnivå.

Då en hälsokris eventuellt har konstaterats beslutar rådet om huruvida ramverket ska aktiveras och också om vilka åtgärder som under ramverket i så fall ska aktiveras. Åtgärder som kan aktiveras för att främja tillgång till medicinska motåtgärder är bland annat forskning och innovation och gemensam upphandling inom ramen för befintliga upphandlingsinstrument.

En översyn av denna förordning ska genomföras till 2024.

Medlemsstaterna har i stort välkomnat ambitionen med Hera. Förhandlingarna i rådet har så här långt bland annat fokuserat på frågor om rättslig grund, medlemsstaternas insyn och inflytande och förhållandet mellan Hera och andra EU-strukturer och finansieringsinstrument. Det har varit väldigt angeläget för Sverige och andra medlemsstater att stärka medlemsstaternas roll i arbetet med Hera med hänsyn till hur kompetensfördelningen ser ut på hälsoområdet.

Överläggningen om regeringens ståndpunkt ägde rum i socialutskottet den 28 september. Utskottet fick även information om förhandlingsläget den 9 november. En faktagruppmemorier om Hera överlämnades till riksdagen den 20 oktober.

Med det går jag över till att samråda om inriktningen på det svenska inlägget vid diskussionen.

Regeringen kan välkomna ambitionen att stärka samarbetet mellan medlemsstaterna för att säkerställa försörjning av krisnödvändiga medicinska motåtgärder i händelse av ett hot mot folkhälsan på unionsnivå. Regeringen anser att det är viktigt att ramverket har flexibilitet att hantera olika typer av hälsokriser och ska kunna fungera snabbt och målinriktat i händelse av kris, detta då det är angeläget att ramverket fungerar på ett effektivt och koordinerat sätt i förhållande till andra relevanta strukturer och organisationer.

Regeringen anser att demokratisk insyn och påverkan ska säkerställas, att kompetensfördelning på hälsoområdet ska respekteras och att arbetet ska bidra med ett europeiskt mervärde.

Anf. 124 JOHAN HULTBERG (M):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för föredragningen.

Moderaterna kan stödja den redovisade ståndpunkten. Som nämndes hade vi en bra överläggning i utskottet i september. Då tryckte utskottet just på den demokratiska insynen. Det är bra att ministern nu var tydlig med att Sverige vid tidigare förhandlingar har lyft upp medlemsländernas roll.

För oss moderater har det varit väldigt viktigt under arbetet med hela hälsounionen och alla dess delar att det ska finnas ett europeiskt mervärde. Arbetsuppgifter och mandat får inte flyttas till EU när det inte är befogat. Det ska i så fall addera just ett mervärde. Det här är ett centralt uttryck för oss, och det är viktigt att det finns med och att Sverige även i fortsättningen driver detta.

Anf. 125 LUDVIG ASPLING (SD):

Jag har bara en kort fråga. Eftersom regeringen ändå söker stöd för en ståndpunkt undrar jag om det finns någon chans att man kommer att fatta något beslut när det är dags.

Anf. 126 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Tack, Johan Hultberg, för både inlägget och stödet! Det känns väldigt bra. Vi har en absolut samsyn i dessa frågor. Det är bra att vi har kunnat förtydliga det hela på ett sätt så att det verkligen framgår, eftersom vi inte har några delade meningar när det gäller det här.

Som svar på Ludvig Asplings fråga kan jag säga att det inte kommer att fattas något beslut. Det var precis det jag sa inledningsvis.

Anf. 127 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 12, Covid-19 – aktuella och framtida insatser med anledning av pandemin. Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 128 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Herr ordförande! Detta avser en diskussionspunkt om covid-19 och aktuella och framtida insatser med anledning av pandemin.

Vid denna dagordningspunkt förväntas en uppdatering av den epidemiologiska situationen och däribland den nya virusvarianten omikron. Utöver det förväntas ett åsiktsutbyte om vaccinering mot covid-19 inklusive vaccination av barn och en tredje vaccinationsdos, hantering av den nya virusvarianten och eventuell gemensam upphandling av covid-19-terapi.

Inför mötet har det slovenska ordförandeskapet cirkulerat ett bakgrundsunderlag som nämnden, vad jag förstår, har fått ta del av.

I underlaget presenteras tre diskussionsfrågor varav den första fokuserar på hur EU kan samordna och stödja medlemsstaterna i deras arbete för att både upptäcka och övervaka spridningen av den nya virusvarianten.

Den andra frågan avser vaccinering av barn och huruvida medlemsstaterna avser att rekommendera vaccination till barn under tolv år samt när medlemsstaterna förväntar sig att de kommer att ha hunnit genomföra sina nationella vaccinationsplaner och vilka potentiella utmaningar de ser framför sig avseende utrullningen av en tredje dos.

Den tredje frågan avser medlemsstaternas intresse av att delta i en EU-gemensam upphandling av covid-19-terapi och huruvida de anser att Hera bör bygga upp ett beredskapslager med terapi, det vill säga läkemedel.

När det gäller uppkomsten av den nya virusvarianten följer regeringen och expertmyndigheterna frågan noga och tar del av all information som till exempel WHO och ECDC sammanställer. Det är viktigt att det fortsatta arbetet med att begränsa spridningen av covid-19 inklusive spridning av den nya omikronvarianten vilar på vetenskaplig grund och att åtgärderna är effektiva, proportionerliga och praktiskt genomförbara.

Då är vi framme vid själva inriktningen för det svenska inlägget vid diskussionen.

Vid Epscomötet avser regeringen att informera om de åtgärder som vidtagits i Sverige för att förhindra smittspridning av omikronvarianten samt ta del av medlemsstaternas erfarenheter. Den ökande smittspridningen är oroande, i synnerhet vad gäller spridningen av nya

virusvarianter och hög smittspridning. Regeringen välkomnar erfarenhetsutbyte på EU-nivå i frågan.

Vid mötet avser regeringen att informera om hur vaccinationsituationen ser ut i Sverige. Som nämnden vet rekommenderar Folkhälsomyndigheten i dagsläget vaccin till alla över tolv år och ser över huruvida Sverige bör erbjuda vaccin till barn under tolv år. Arbetet med hög och jämn täckningsgrad för första och andra dosen är även i fortsättningen prioriterat. Samtidigt pågår arbetet med att erbjuda befolkningen en tredje dos. Inom ramen för detta arbete håller regionerna, som är ansvariga för utförandet av vaccinationerna, i de fall så behövs på med att skala upp sin kapacitet för att kunna ge tredje dosen skyndsamt enligt Folkhälsomyndighetens rekommendationer.

Regeringen är positiv till möjligheten att ingå gemensamma upphandlingar på EU-nivå av covid-19-terapi och deltar redan i dag i en upphandling via EU avseende terapi, det vill säga läkemedel. Likt tidigare under pandemin tar regeringen löpande ställning till möjligheten att delta i EU-upphandlingar utifrån sammanvägning av olika faktorer. Gemensamma upphandlingar och beredskapslager på EU-nivå bör ses som ett komplement, och det ersätter inte det ansvar som åligger olika aktörer i medlemsstaterna vad avser beredskap och hantering av hälsohot.

Anf. 129 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar socialministern för föredragningen. Inför fortsättningen och även kommande EU-nämndssammanträden vill jag påminna om att stånpunkten redan har skickats ut till nämndens ledamöter. Det är förstås välkommet om statsrådet vill förtydliga något, men stånpunkten behöver inte läsas upp så som statsrådet nyss gjorde.

Anf. 130 DAG LARSSON (S):

Ordförande! Jag tycker att regeringen har en välavvägd stånpunkt inför mötet. Det är ytterligt angeläget att vi ökar vaccinationsgraden i både Sverige och andra europeiska länder.

Jag vill ändå höra statsrådets reaktion på de medieuppgifter som kommit de senaste dagarna om kommissionens ordförande von der Leyen. Hon har uttalat sig och fört en diskussion om obligatoriska vaccinerings av unionens medborgare. Det kan ändå vara värt att få höra statsrådets kommentar om de signaler som har kommit från kommissionens sida.

Anf. 131 JOHAN HULTBERG (M):

Ordförande! Den diskussion som kommer att tas upp på Epsco är självklart en väldigt angelägen diskussion. Vi befinner oss just nu i ett bekymmersamt och osäkert läge. Vi vet alldeles för lite om den nya omikronvarianten.

Jag blev lite fundersam över den svenska stånpunkten. Det gäller den första frågan som ska diskuteras. Jag uppfattar inte att Sverige har ett ordentligt svar här. Den första frågan som finns i diskussionsunderlaget handlar om hur man bättre kan koordinera åtgärder för att upptäcka och kontrollera spridning av den nya virusvarianten. Det enda Sverige egentligen säger i stånpunkten är att vi välkomnar ett erfarenhetsutbyte.

Jag funderar på om Sverige inte har fler inspel eller frågor att lyfta fram i diskussionen. Jag tänker till exempel på hur vi bättre kan koordinera

frågor om inreserestriktioner och rutiner för testning av personer som just nu kommer från framför allt södra Afrika. Folkhälsomyndigheten har hittills ur ett svenskt perspektiv kommit med särskilda rekommendationer vad gäller de personer som reser från länder i södra Afrika, men vi ser att det finns väldigt olika rekommendationer och rutiner i de olika europeiska länderna.

Jag tycker att en större koordinering inom unionen vore önskvärd. Allra bäst vore det om man snabbt kunde testa personer som landar på de större flygplatserna i Europa och som kommer från dessa länder. Det vore bra om man direkt kunde testas där innan man reser vidare från exempelvis Schiphol, Frankfurt eller någon annan större flygplats som man har landat på.

Det var min fråga, och jag hoppas att regeringen kan lyfta upp denna diskussion.

Det är, som ledamoten Dag Larsson tog upp, jätteviktigt att arbetet med vaccination tar fart. Vi måste komma vidare med att nå dem som ännu inte är vaccinerade liksom att ge en tredje dos till framför allt äldre och riskgrupper och successivt hela befolkningen.

När jag tänker på frågan om barn under tolv år är det i det perspektivet inte heller barnen som är mest prioriterade. Det är ju viktigare att säkerställa att äldre får sin tredje dos och att ännu icke vaccinerade vuxna får vaccin.

Frågan är ändå intressant, och jag såg till exempel att Finland, var det väl, i går kom med en rekommendation om att vaccinera barn under tolv år som var i riskgrupp. Jag vill därför fråga, i det svenska perspektivet, om Folkhälsomyndigheten i särskild ordning tittar på just den frågan. Jag tänker att det kanske är mer avlägset att vaccinera alla under tolv år men kanske mer intressant att i ett nära perspektiv vaccinera just barn i riskgrupp.

Testning, testning, testning – det har vi tjtat om från Moderaternas sida under hela pandemin. Det har ju brustit lite i ett svenskt perspektiv, och även nu under hösten har det kommit motstridiga besked kring att man först inte skulle testa fullvaccinerade, och sedan skulle man återuppta det arbetet.

Med risk för att vara tjtatig, herr ordförande, skulle jag vilja påminna om att vi från Moderaternas sida alltjämt tycker att det är viktigt att få en smittspåringsapp på plats. Sverige är ett av få länder som ännu inte har det trots kommissionens rekommendation, så jag vill påminna om vår uppfattning.

Anf. 132 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Den första frågan är synnerligen relevant. Det är klart att det är nationell kompetens. Jag noterar dock hur WHO tydligt är ute i anslutning till von der Leyens uttalande och konstaterar att vi har en ökande och växande vaccinationsskepsis i Europa, vilket är väldigt allvarligt. Men att tro att man motar det med att införa tvång är inte den svenska uppfattningen, och det tror jag att vi delar med många andra länder.

Frågan finns inte specifikt på dagordningen och har inte aktualiserats inför mötet. Den kan möjligen komma upp vid sidan om, men det är ganska mycket som ska diskuteras ändå. Det är inte det som är skälet till att von der Leyen är ute i frågan, så vi får väl se hur det möjligen tas vidare.

Från svensk sida är vi inte på något sätt förespråkare utan verkligen motsatsen. Jag noterade också att WHO-chefen lyfte fram det svenska exemplet på hur man kommer långt och hur viktigt det är att man arbetar långsiktigt och målmedvetet för att se till att det finns en vaccinationsvilja hos befolkningen. Det är ju så vi avser att arbeta.

Jag kan inte se framför mig att man kommer att gå von der Leyen till mötes, utan man får väl tolka det som – vilket ord ska jag välja? – kanske lite desperation över att vi har jobbat under så lång tid tillsammans i EU för att se till att det finns resurser både till forskning och produktion för att alla länder verkligen ska ha vaccin så att det räcker till befolkningarna, och sedan lyckas man i en del länder knappt vaccinera tvåsiffrigt.

Det är klart att det är väldigt upprörande. Det är även detta som driver pandemin vidare, så jag förstår verkligen hennes upprördhet. Men jag kan inte se att vi skulle gå mot tvång. Det finns inte heller på dagordningen, vill jag tydligt säga.

När det kommer till Johan Hultbergs olika frågor vill jag säga att inresor och så vidare är en fråga för inrikesministrarna, så det kommer inte att lyftas upp på Epsco. Frågorna behöver diskuteras där de hör hemma. Vi har inte några direktflyg till de länder som EU bestämt sig för att sätta upp särskilda regelverk för, utan vi blir ju beroende av att man har landat i ett annat EU-land först. Men frågan ligger alltså på inrikesministrarna.

När det gäller smittspårningsapp vill jag påminna om att det inte finns något land som har en framgångsrik smittspårningsapp och som tycker att det går särskilt bra. Sverige är ett av de länder i Europa som nu har lägst smittspridning, lägst tryck i sjukvården, lägst belastning på iva och lägst dödlighet, så smittspårningsapparna verkar inte ha hjälpt länder. Det finns några som använder en sådan, det vill säga det går att bocka av att man har en smittspårningsapp, men om man inte använder den och den därför inte fyller någon funktion... Jag tycker kanske att vi kan fortsätta diskussionen, men det verkar inte ha någon praktisk betydelse. Att ha en smittspårningsapp är heller inget måste.

Det är däremot otroligt viktigt att vi lyckas med första, andra och tredje dos. Det övergår nästan till en svensk diskussion här snarare än en EU-diskussion, men det är liksom det viktigaste vi kan göra. Trots de besked som vi kunde ge i går tillsammans med Folkhälsomyndigheten – vi kommer att återkomma i nästa vecka med allmänna råd och så vidare – är det helt centralt att vi lyckas se till att så många som möjligt får en tredje dos. Det handlar framför allt om de äldsta och de i riskgrupp, och det handlar självklart fortsättningsvis också om att få fler att ta både första och andra dosen.

Folkhälsomyndigheten följer frågan om barn väldigt noga. Vi är väldigt angelägna, och det hoppas jag att vi är överens om, att barn ska vaccineras för sin egen skull, alltså när fördelarna för barn verkligen överväger. Som Johan Hultberg säger tittar Folkhälsomyndigheten specifikt just på barn i riskgrupp, och så har det egentligen varit hela tiden. Man har vaccinerat en viss åldersgrupp, men man har liksom inkluderat även dem i riskgrupp under den åldersgruppen. Även när vi bara vaccinerade personer över 18 år hade riskgrupper möjlighet att vaccinera sig tidigare.

Den frågan följs alltså, och jag hoppas att det var svar nog.

Anf. 133 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går till dagordningspunkt 13, Slutsatser om en förstärkt europeisk hälsounion. Detta är ett beslutsärende.

Anf. 134 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Ordförande! Då går jag in på punkten gällande det slovenska ordförandeskapets utkast till rådsslutsatser om stärkandet av en europeisk hälsounion som rådet väntas ställa sig bakom på Epsco nu på tisdag.

Överläggning om regeringens ståndpunkt ägde rum i socialutskottet den 9 november, och jag börjar med att ge en kort sammanfattning av rådsslutsatsernas innehåll. Så ska vi samråda om regeringens ståndpunkt.

Utkastet belyser fyra tematiska områden som ordförandeskapet menar är viktiga för att stärka EU:s beredskap och medlemsstaternas hälsosystem. Det är för det första innovativa lösningar för mer motståndskraftiga hälsosystem, för det andra förbättrad tillgång till och tillgänglighet av läkemedel och medicintekniska produkter, för det tredje insatser för att bekämpa cancer och för det fjärde EU:s roll inom det globala hälsoområdet.

I de här slutsatserna belyser man att covid-19-pandemin på flera sätt visat på vikten av bättre samordning av beredskaps- och insatser inom EU och i medlemsstaterna i händelse av hälsohot. Slutsatserna kan därmed ses som en del av en bredare ansats för att bygga upp en stark och motståndskraftig europeisk hälsounion.

I utkastet till rådsslutsatser uppmuntras medlemsstaterna bland annat att upprätthålla det framgångsrika samarbetet inom det digitala hälsoområdet och hitta sätt att förbättra tillgången och tillgängligheten till läkemedel och medicinska produkter. Vidare inbjuds medlemsstaterna till effektivt samarbete för genomförandet av EU:s nya cancerplan samt till att uppmuntra andra intressenter som vårdpersonal och relevanta NGO:er att ta en aktiv roll i detta arbete.

Slutsatserna lyfter även fram vikten av att öka EU:s roll på det globala hälsoområdet. Tillsammans med mer rättvis fördelning av vaccin mot covid-19 bör fokus också ligga på att stärka hälsosystemen globalt för att förebygga sjukdomar, upptäckt och behandling av såväl smittsamma som icke smittsamma sjukdomar.

Rådsslutsatserna bygger i stora delar på frågor och initiativ som tidigare har presenterats och förankrats med utskottet. Det gäller till exempel Europas plan mot cancer, utvärdering av medicinsk teknik, förkortat HTA, förslag inom hälsodataområdet och hälsounionspaketet inklusive Hera.

Jag hade faktiskt inte alls någon aning om att man inte skulle läsa upp ståndpunkten; det var en nyhet för mig. Men då avstår jag.

Anf. 135 ORDFÖRANDEN:

Det har varit många förändringar under pandemin. Andra statsråd har gjort likadant, och vi har informerat dem allteftersom. Det underlättar i processerna och tidsplaneringen, speciellt när det är långa sammanträden. Det är helt okej att läsa upp dem, men det underlättar kanske även för er att inte behöva ta fram dem vid varje tillfälle. Det är ju utsänt.

Anf. 136 JOHAN HULTBERG (M):

Ordförande! Då ska även jag vara mycket kort för att spara tid och bara highlighta en liten del av den svenska ståndpunkten.

Det var ju en överläggning den 9 november i utskottet, och det som adderades efter den överläggningen handlade bland annat om ansvarsfull användning av antibiotika. Det behöver vi särskilt understryka. Det är ju ett sådant hälsohot där det är oerhört viktigt att Sverige fortsätter att vara väldigt pådrivande.

Vi hade för övrigt ett bra seminarium med Nordiska rådet om just den frågan här i riksdagen i veckan, och där underströk vi och var brett överens om att Sverige måste fortsatt att vara en väldigt aktiv röst i det.

Anf. 137 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Det var bra att det noterades eftersom jag inte föredrog det. Jag vill också highlighta och säga att man naturligtvis kan använda uttrycket ”ansvarsfull användning”, men jag vill också understryka hur vi ska vara restriktiva. Begreppet AMR är gångbart, för vi vill ju använda det så lite som möjligt och vara restriktiva. Det är alltså samma sak, men det är möjligt att orden kommer att bytas ut, och det är ingen annan innebörd i det.

Jag vill också understryka att Sverige är synnerligen aktivt både i den Global Leaders Group som finns på FN-nivå, där jag själv är vice ordförande, och genom det ansvar vi har tagit genom att leda Alliance of Champions tillsammans med Storbritannien. Det handlar alltså inte bara om EU, utan allt fler länder ansluter sig. Vi är alltså högst engagerade i detta, och det känns fint att ha EU-nämndens stöd i det.

Anf. 138 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi har dagordningspunkt 14, Övriga frågor, Aktuella lagstiftningsförslag. Det är en massa bokstäver här – är det någonting som socialministern vill kommentera?

Anf. 139 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Herr ordförande! Jag tänkte inte ta dem en i taget, om det inte är så att ni önskar det.

Det slovenska ordförandeskapet och kommissionen avser att informera om flera frågor och processer. Om ni har frågor svarar jag självklart på dem.

Anf. 140 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen och noterar den.

Då avslutar vi kapitlet om hälso- och sjukvård.

§ 5 Sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor
Socialminister Lena Hallengren
Information och samråd inför möte i Europeiska rådet för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 6–7 december 2021

Anf. 141 ORDFÖRANDEN:

Då har vi dagordningspunkt 6 c, Uppdatering om de nationella planerna enligt rådets rekommendation om tillgång till socialt skydd för arbetstagare och egenföretagare. Det här är en informationspunkt.

Anf. 142 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Ordförande! Vid rådsmötet den 6 december – det här föregår alltså hälsomötet – väntas ordföranden för kommittén för socialt skydd att hålla en presentation om de nationella handlingsplaner som tagits fram i enlighet med rådets rekommendation om tillgång till socialt skydd för arbetstagare och egenföretagare.

Hur medlemsstaterna utformar sina nationella sociala trygghetssystem är nationell kompetens. Rådets rekommendation syftar alltså till att säkerställa tillgången till skydd, inte fastställa hur systemen ska utformas.

De nationella planerna syftar till att underlätta uppföljningen av rådsrekommendationen genom att medlemsstaterna rapporterar vilka åtgärder som har vidtagits eller planeras att vidtas för att uppnå rådsrekommendationens syfte och mål. De nationella planerna skickades in till kommissionen under våren 2021. Planen inbegriper med hänsyn till rådande omständigheter också redogörelser för vidtagna åtgärder vid hanteringen av covid-19.

Regeringens bedömning är att Sverige lever upp till de målsättningar som rekommendationen fastställer. Sveriges handlingsplan har därför skrivits generellt och med den utgångspunkten.

En tematisk diskussion hölls i kommittén för socialt skydd den 16–17 september. Under den första diskussionspunkten i kommittén togs framför allt situationen för egenföretagare upp och att denna målgrupp fortsätter att stå inför glapp i faktiskt skydd vad gäller till exempel förmåner vid arbetslöshet eller arbetsskador.

Under den andra diskussionspunkten belystes reformer som vidtagits under covid-19-pandemin och hur detta kan ha föranlett andra strukturella reformer.

Anf. 143 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar för informationen.

Anf. 144 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Vi har också dagordningspunkt 10, Övriga frågor.

Anf. 145 ORDFÖRANDEN:

Vi tar dem också i så fall. Det var någonting som vi inte kände till. Då är det vi vid den här delen av bordet som har missat detta. Det är jättebra att socialministern är på hugget. Det är vi glada för.

Anf. 146 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Jag hoppas att jag är rätt informerad.

Ett flertal frågor och processer kommer att lyftas fram, men jag har ingen särskild kommentar till dem, om ni inte önskar att jag ska svara på någon särskild fråga.

2021/22:16

3 december

Anf. 147 ORDFÖRANDEN:

Tack för den vägledningen, socialministern! Nu har vi nått vägs ände för socialministerns närvaro vid dagens EU-nämndssammanträde. Vi önskar lycka till vid rådsmötet och tillönskar socialministern med medarbetare en trevlig helg. Må solen lysa över er och oss övriga den kommande helgen!

Anf. 148 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Jag önskar nämnden detsamma!

§ 6 Sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor

Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister Eva Nordmark

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 15 oktober

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 6–7 december 2021

Anf. 149 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar arbetsmarknads- och jämställdhetsminister Eva Nordmark med medarbetare hjärtligt välkomna till dagens EU-nämndssammanträde. Jag kommer för sakens skull att titulera dig arbetsmarknadsminister för att hålla det lite kort.

Vi inleder med återrapport från möte i rådet den 15 oktober.

Anf. 150 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA NORDMARK (S):

Ordförande! Ni har mottagit en skriftlig återrapport från det formella rådsmöte som ägde rum den 15 oktober i Luxemburg. Om det finns frågor svarar jag gärna på dem.

Anf. 151 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 3, Direktivet om tillräckliga minimilöner i Europeiska unionen. Det är ett beslutsärende.

Anf. 152 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA NORDMARK (S):

Ordförande! Dagordningspunkt 3 gäller ett förslag till direktiv om ett ramverk för tillräckliga minimilöner i EU, som ordförandeskapet avser att nå en allmän inriktning om vid Epscos möte den 6 december. Förslaget var uppe i nämnden i november förra året och därefter i juni i år inför att det portugisiska ordförandeskapet skulle presentera en lägesrapport och hålla en riktlinjedebatt. Jag har löpande informerat i arbetsmarknadsutskottet om förhandlingarna. Nu senast, i tisdags, var det min statssekreterare Rasmus Cruce Naeyé som var i arbetsmarknadsutskottet och informerade.

Under sommaren och hösten har förhandlingarna fortsatt i rådets arbetsgrupp under det slovenska ordförandeskapet. Ordförandeskapet har arbetat vidare med att ta om hand de slutsatser som rådets rättstjänst kom med i sitt yttrande och att beakta förslaget konsekvenser för olika arbetsmarknadsmodeller för att kunna nå ett brett stöd för rådets ståndpunkt bland medlemsstaterna.

Det slovenska ordförandeskapet har nu en kompromisstext för vilken det finns ett brett stöd. Även medlemsstater som i grunden är mer kritiska har varit angelägna om att komma till ett avslut under det slovenska ordförandeskapet. De har varit rädda för att Frankrike när de blir ordförande efter nyår kan vrida tillbaka rådets text med en mer ambitiös

inriktning. Men det handlar också om att den nya tyska regeringen skulle vara benägen att efterfråga högre ambitioner än i nu liggande text.

Vår bedömning är att det saknas förutsättningar för en blockerande minoritet och att en allmän inriktning på Epscos möte den 6 december är trolig. Tillsammans med andra medlemsstater och i nära samråd med arbetsmarknadens parter här hemma, det vill säga både fackföreningar och arbetsgivare, har regeringen arbetat stenhårt på alla nivåer för förbättringar av texten under förhandlingarna i rådet. På bordet ligger nu en text som i väsentliga delar innehåller det som Sverige har efterfrågat.

Jag vill inte bli för detaljerad, men jag vill ändå nämna att vi genom ändringarna i artiklarna 1, 4, 11, 12 och 13 de facto begränsar de skyldigheter som ett direktiv på området medför för oss. Vår primära skyldighet begränsas till att främja kollektivavtalsförhandlingar om lönesättning. För det fall att kollektivavtalsstäckningen sjunker under 70 procent kan det lämnas till parterna att upprätta en handlingsplan om att främja kollektivavtalsförhandlingar. Vi omfattas inte av kravet på att främja tillräckliga minimilöner. När det gäller att förbättra effektiv tillgång till minimilöneskydd gäller det där det finns – where it exists. Bestämmelserna om efterlevnad säger nu uttryckligen att de tar sikte på om det i nationell rätt eller avtal finns rättigheter till minimilöneskydd, vilket är av vikt för oss för att kunna hantera farhågor om individuella rättigheter.

Vi har fått gehör för att minska rapporteringsskyldigheterna i artikel 10 och utforma dem så att Medlingsinstitutet ska ha förutsättningar att uppfylla dem. Vår inriktning är att den text som nu finns från rådet inte ska innebära några grundlagsskyldigheter som vi behöver genomföra. De förbättringar som vi har fått in i rådets text är avgörande för just oss, och ingen annan kommer att ta strid för dem. Vi kommer att behöva värna dem i de förhandlingar som nu tar vid.

De här förhandlingarna är långt ifrån över. Medan texten från rådet har gått åt rätt håll har arbetet i Europaparlamentet resulterat i en spretig text som i viktiga avseenden går åt helt fel håll. Vi kan konstatera att det saknas en blockerande minoritet för en allmän inriktning. Trilogförhandlingarna med Europaparlamentet och kommissionen kommer att drivas vidare i högt tempo under ett mycket motiverat franskt ordförandeskap. Vi bedömer att det är viktigt för Sverige att ställa sig bakom en allmän inriktning för att kunna få gehör för våra intressen när rådet genom det franska ordförandeskapet ska företräda oss i triloggen.

Betyder det nu att vi välkomnar ett direktiv om minimilöner? Nej, vi menar fortfarande att detta förslag aldrig borde ha sett dagens ljus. Vi menar att utrymmet för EU-åtgärder på området är begränsat och att lönebildningen är en fråga som bäst hanteras nationellt och i Sverige enbart av arbetsmarknadens parter. Men regeringen menar att det är för tidigt att lämna förhandlingsbordet. För att fortsätta spela en roll i de vidare förhandlingarna är det viktigt att Sverige ställer sig bakom en allmän inriktning. Detta är överväganden som vi har gjort tillsammans med arbetsmarknadens parter – fackförbund och arbetsgivare i Sverige.

Hur Sverige i slutändan kommer att ställa sig till det här direktivet är inte vad vi tar ställning till vid det här rådsmötet. Nu tar vi ställning till om vi vill vara med och påverka vår situation eller om vi vill lägga den

möjligheten i händerna på andra. Mot den bakgrunden gör regeringen bedömningen att Sverige bör ställa sig bakom rådets allmänna inriktning.

Jag vill också informera om att regeringen vid beslutet på Epsco på måndag om att ställa oss bakom den allmänna inriktningen avser att till protokollet foga ett uttalande som är utarbetat i samråd med arbetsmarknadens parter. Regeringen kommer att fortsätta att agera enligt den ståndpunkt som vi har överlagt om: att med full kraft och med alla medel se till att den svenska modellen värnas och att förslaget inte ska leda till att vi ska införa lagstadgade minimilöner eller allmängiltigförklarade kollektivavtal.

Anf. 153 ANNIKA QARLSSON (C):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för genomgången inför kommande möte. För Centerpartiet är det självklart att beslut kring respektive medlemslands arbetsmarknadspolitik ska skötas av medlemsländerna själva. Att förflytta arbetsmarknadspolitik till EU-nivå är helt fel väg att gå. Den sociala pelaren har, trots löfte om att den inte skulle stöta sig med medlemsländernas befintliga arbetsmarknadspolitik, lett till en rad rättsligt bindande initiativ från kommissionen på det sociala och arbetsmarknadspolitiska området. Centerpartiet har hela tiden varit emot den sociala pelaren, som är grunden till att vi nu är här. Det vilar ett mycket tungt ansvar på regeringen att försvara den svenska arbetsmarknadsmodellen och motverka att EU får inflytande över svensk lönebildning.

Centerpartiet har sedan direktivförslaget presenterades hänvisat till det faktum att förslaget saknar rättslig grund enligt artikel 153.5 i FEUF. För Centerpartiet är det av yttersta vikt att den slutliga utformningen av direktivet säkerställer att svensk arbetsmarknad och parternas autonomi undantas från implementering av direktivet och att skapandet av nya individuella rättigheter avseende lönesättning, föreningsfrihet, strejkrätten eller rätten att införa lockout begränsas, liksom rapporteringskrav.

Centerpartiet är mycket kritiskt till att regeringen initierat den sociala pelaren, som lett fram till denna situation. Det vilar ett tungt ansvar på regeringen att vid kommande förhandlingar värna den svenska arbetsmarknadsmodellen. Regeringen behöver nu städa upp det som den faktiskt själv ställt till med och rädda den svenska modellen. Svenskt Näringsliv har varit väldigt tydlig med att Sverige måste sitta vid förhandlingsbordet för att klara det, och det är det mandatet som vi är beredda att ge. I övrigt står vår kritik mot den sociala pelaren och direktivet om minimilöner fast.

Regeringen bör mot den bakgrunden fortsätta att delta i förhandlingar med möjlighet att påverka den slutliga utformningen av direktivet. I dessa förhandlingar bör regeringen driva vår inställning att utformningen av kommande direktiv om minimilöner inte får leda till krav på Sverige att införa lagstadgade minimilöner eller på annat sätt ha någon inverkan på den svenska arbetsmarknadsmodellen nu eller i framtiden.

Det mandat vi ger i dag är att fortsätta sitta vid bordet och driva Sveriges intressen. Resultatet av de förhandlingarna tar vi ställning till när det kommer.

Anf. 154 JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Moderaterna har alltsedan Stefan Löfvens och Socialdemokraternas deltagande vid det sociala toppmötet i Göteborg och den diskussion som följde efteråt varit starkt kritiska till det som ni socialdemokrater har initierat. Precis som Centerpartiet tycker jag att regeringen måste ta det ansvaret. Det är också viktigt att påminna oss om varför vi sitter här i dag.

Vad gäller direktivet om minimilöner ansåg Moderaterna i arbetsmarknadsutskottet då – i december 2020, hade jag skrivit, men statsrådet sa att det var i november – liksom senare i våras att regeringen borde ha röstat nej redan då. Vi har tagit kraftigt avstånd från förslaget. Vi sa redan då, precis som Annika Qarlssoon var inne på, att det är väldigt motsägelsefullt att regeringen först står på ett toppmöte och agerar för en social pelare och sedan motverkar de förslag som kommer. Det skickar dubbla budskap, och det har vi kritiserat flera gånger.

Jag anser att det påverkansarbete som regeringen har gjort inte har lyckats. Det har vi också påtalat ett antal gånger. Jag delar inte statsrådets uppfattning om att man har arbetat stenhårt. Vi beklagar detta. Vi beklagar att vi nu sitter här med detta ärende. Att det är ett oacceptabelt förslag som Europaparlamentet har arbetat fram håller jag med om. Även om det kompromissförslag som vi nu har på bordet ser bättre ut finns det fortfarande stora osäkerheter om huruvida direktivet kommer att inkräkta på vår svenska modell. Därför är det såklart viktigt att regeringen fortsätter att agera aktivt och kraftfullt mot det här förslaget, som det står i ståndpunkten, och använder sin möjlighet att inkomma med ett protokollsuttalande. Det måste vara väldigt tydligt på mötet vad Sveriges ståndpunkt är och var våra röda linjer går.

Ledamöter som sitter i arbetsmarknadsutskottet och i EU-nämnden har från arbetsmarknadens parter – LO, PTK och Svenskt Näringsliv – fått oss tillsänt ett uttalande som de föreslog skulle ges in. Det uttalandet har vi inte fått i våra handlingar, utan statsrådet sa att man hade kommit framåt i samråd med parterna. Moderaterna anser att det som vi har fått oss tillsänt är det som i så fall ska användas. Men jag vill fråga vad det är för protokollsutlåtande som regeringen vill ha.

Vi moderater har som sagt vid många olika tillfällen argumenterat för varför vi tycker att det här är ett dåligt förslag och varför Sverige borde säga nej.

Jag vill redan nu anmäla en avvikande ståndpunkt, som jag tänker läsa upp: Vi värnar den svenska arbetsmarknadsmodellen och anser att lönebildningen ska förbli en nationell angelägenhet. Vi kan därför inte stödja direktivförslaget om europeiska minimilöner, särskilt då den aktuella rådspositionen inte garanterar tillräckligt starkt skydd för den svenska modellen. Förbättringarna i rådets position är inte tillräckliga. Faktum är att risken är stor att EU-domstolen kommer att tolka direktivet utifrån dess allmänna inriktning.

Vi vidhåller att EU enligt fördragen saknar rätt att reglera lönebildning i medlemsstaterna med direktiv likt detta och att Sveriges inställning till direktivförslaget blir praxisskapande och därmed avgörande för våra framtida möjligheter att värna vår arbetsmarknadsmodell mot ytterligare problematiska direktivförslag.

Vi anser att Sverige inte kan ställa sig bakom den allmänna inriktningen samt till protokollet föga ett protokollsutlåtande.

Eftersom regeringen inte har anmält vilket de ska anmäla tänker jag att jag inte heller gör det. Men jag har i mitt tal sagt vad vi anser ska tillfogas.

Anf. 155 LUDVIG ASPLING (SD):

Herr ordförande! Man kan väl börja med att ställa en retorisk fråga: Är det någon inom Socialdemokraterna som har börjat inse att toppmötet i Göteborg inte var en särskilt bra idé? Så borde vara fallet. Jag är trött på att höra personer säga: "Vi såg det inte komma." För det här borde ni ha sett komma.

Vad gäller undantaget, som regeringspartiet är väldigt stolt över, är det artikel 1.1b som ni hänger upp hela resonemanget på. Men det man kan notera där är att det står minimum wage och inte statutory minimum wage.

Tittar vi sedan i artikeln om definitioner ser vi att det väl ändå är på det sättet att när man som Sverige har kollektivavtal, och siffersatta kollektivavtal, som gäller alla arbetstagare på en arbetsplats är det fullt möjligt att domstolen kommer att tolka den svenska situationen som att vi i praktiken faktiskt har minimilöner. Det är i alla fall inte omöjligt. Det går inte att garantera på det här stadiet. Jag skulle alltså inte vara särskilt stolt över det här undantaget om jag satt på andra sidan bordet.

Dessutom, om syftet från början hade varit att det skulle vara ett vattentätt undantag för länder som har den svenska modellen, som huvudsak, hade man kunnat formulera det på ett annat sätt. Det går att skriva generellt tillämpliga regler som det är tydligt kommer att tillämpas på Sverige. Men det har inte skett i det här fallet.

Jag undrar också om klamrarna som finns i just den punkten. Vad kommer att komma in där? Får vi veta det i efterhand, eller vad är tanken med det?

För oss är det här framför allt en principfråga. Regeringens inställning tidigare, och vår inställning, har varit att unionen inte har kompetens att lagstifta på det här området. Det framgår av artikel 153.4 i fördraget. Det är otvetydigt, anser vi.

Har ni från regeringssidan ändrat er där? Anser ni att det här förslaget ligger inom unionens kompetens? Skillnaden är inte enorm jämfört med de tidigare versionerna, som ni själva ansåg inte gjorde det. Om ni inte gör det, hur kan ni då säga ja till förslaget? Det är en väldigt märklig ordning.

Vad gäller vägen framåt är det faktum att vi sitter i den här sitsen ert eget fel. Men en möjlig väg framåt skulle naturligtvis kunna vara att ta det här till domstolen i framtiden. Men om man ska göra det på ett framgångsrikt sätt kan man inte tacka ja till det här förslaget i det här läget. Då har man så att säga köpt det. Domstolsprocessen är inte formellt sett stängd, men caset blir väldigt svagt.

I övrigt kan vi ställa oss bakom Moderaternas formulerade avvikande ståndpunkt, även i fråga om brevet som skulle förmedlas som en protokollsanteckning.

Anf. 156 MALIN DANIELSSON (L):

Tack för dragningen!

Vi liberaler värnar fortsatt den svenska modellen och motsätter oss minimilön i direktivet. Men vi ser också att det inte finns möjlighet att nå

en blockerande minoritet. I det läge vi befinner oss nu tror vi att det är bättre att Sverige sitter vid förhandlingsbordet, för att få till de undantag som behövs och för att de ska bli tillräckligt skarpa för att den svenska modellen inte ska beröras och för att Sverige inte ska behöva införa det här direktivet. Därför kommer vi att ställa oss bakom regeringens ståndpunkt i det här läget.

Men det förpliktar också mycket för regeringens del att man verkligen ser till att få med kommissionen på det här hela vägen fram så att vi inte riskerar att sitta där med parlamentets förslag i stället. Det vore otroligt olyckligt för Sveriges del.

Vi kommer att fortsätta följa det här väldigt nog. Vi förväntar oss löpande information om hur det går och i vilket läge vi som land borde säga nej. Det alternativet finns också för oss i framtiden.

Anf. 157 JENS HOLM (V):

Jag instämmer med arbetsmarknadsministern i fråga om att det här förslaget aldrig borde ha sett dagens ljus. Från ett svenskt perspektiv är det synnerligen kontroversiellt. För Vänsterpartiets del är det oerhört viktigt att vi värnar den svenska modellen. Det är arbetsmarknadens parter som ska sköta lönebildningen. EU ska inte lägga sig i det.

Vi har hela tiden varit kritiska till detta. Vi tycker att det som regeringen har förhandlat fram så här långt trots allt är reella framsteg som gör betydande skillnad och som inte kommer att leda till att Sverige kan tvingas införa minimilöner. Det är väldigt viktigt.

Ifall förhandlingarna försämras kan vi självklart alltid backa från den positionen och i så fall säga nej. Vänsterpartiet står alltså i det här läget bakom den svenska positionen. Men vi kommer att följa förhandlingarna väldigt nog.

Jag skulle vilja ställa några frågor till arbetsmarknadsministern. Vilken status har det här uttalandet eller den här protokollsanteckningen egentligen, enligt ministern? Jag undrar också ifall man har rådfrågat rådets rättstjänst, ifall de har uttalat sig om och redogjort för detta. Ingen kan egentligen till hundra procent veta vad som händer hos EU-domstolen, men både rådet och parlamentet har rättstjänster som kan göra kvalificerade bedömningar.

Jag undrar även vilken roll Sverige kommer att spela i de fortsatta förhandlingarna i trilogerna. Kan vi vara med på något vis och se till att vår position alltid förs fram där, i förhandlingarna?

Precis som Liberalerna var inne på vill vi få mer detaljer om de fortsatta förhandlingarna och i vilket läge Sverige sätter ned foten och säger nej ifall det skulle behövas.

Anf. 158 SOFIA DAMM (KD):

Ordförande! Tack, arbetsmarknadsministern, för dragningen!

Kristdemokraterna stöder inte direktivförslaget om europeiska minimilöner. Det innehåller inte ett tillräckligt starkt skydd för den svenska modellen.

Regeringen vaknade sent men har på sluttampen absolut bidragit till förbättringar i rådets position. Men vi anser inte att de är tillräckliga. Risker är fortfarande stora att EU-domstolen kommer att tolka direktivet utifrån dess allmänna inriktning. Vi vidhåller att EU enligt fördragen

saknar rätt att reglera lönebildningen i medlemsstaterna med direktiv likt detta. Sveriges inställning till direktivförslaget kan bli praxisskapande och därmed avgörande för våra framtida möjligheter att värna vår arbetsmarknadsmodell mot ytterligare problematiska direktivförslag.

Vi anser helt enkelt att regeringen ska säga nej till den aktuella rådspositionen. Vi ansluter oss därmed till den aviserade avvikande ståndpunkten från Moderaterna men ser också fram emot ett förtydligande om protokollsanteckningen. Vi kan också ansluta till att det är den tidigare versionen som bör gälla.

Anf. 159 AMANDA PALMSTIERNAN (MP):

Ordförande! Miljöpartiet tycker att det är väldigt viktigt att värna den svenska modellen. Därför stöder vi regeringens ståndpunkt här.

Anf. 160 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA NORDMARK (S):

Tack så mycket för både kommentarer och frågor!

Jag börjar med protokollsanteckningen. Jens frågade vilken status den har. Det är sällan vi gör detta i de här sammanhangen, har jag förstått, men det har hänt förut, i varje fall när det gäller arbetsmarknadsfrågorna. Den kommer att fungera som ett verktyg för oss att vara tydliga med våra redlines, alltså var våra gränser går när det gäller slutresultat i de trilogförhandlingar som nu påbörjas. Jag tänker att det där blir lite viktigt. Min tanke är att kunna läsa upp det på Epsco. Och när jag läser upp det på måndag kommer det att vara en tydlig signal till de andra medlemsländerna men också till kommissionen, som sitter med runt bordet, om att gränserna går här för Sverige.

Vi håller på och utformar den slutliga texten tillsammans med parterna. Min statssekreterare har ett möte senare i eftermiddag. Vi har såklart velat invänta diskussionerna i EU-nämnden innan vi avslutar den texten. Den text som parterna föreslog, och som vi tycker var ett väldigt bra initiativ, skrevs innan vi hade fått rådets slutliga kompromissförslag och är på det sättet lite daterad.

Vi har som sagt ett möte i eftermiddag med den expertgrupp som vi har samlat. Jag tror att det är 20 gånger den har sammanträtt under den här perioden. Rasmus kan gärna utveckla lite vad som ligger i den innehållsmässigt och hur arbetet går där.

Rådets rättstjänst, som Jens också frågade om, har vi i den första omgången haft stor nytta av. Vi krävde att rådets rättstjänst skulle göra ett yttrande om detta är förenligt med EU:s stadgar; det första vi ville pröva var om det över huvud taget är möjligt för kommissionen att lägga fram ett förslag på det här området. Fyll gärna i om det är något mer; men de två viktiga konstateranden som vi har använt oss av är bland annat det rådet sa om att detta måste vara ett ramverk, att det kan vara ett direktiv för främjande och att det är ett ramverk vi talar om. Och det kan inte innebära några individuella rättigheter. De konstaterandena från rådets rättstjänst har varit väldigt viktiga i det påverkansarbete som vi sedan har bedrivit.

När det gäller trilogerna är det där det verkligen kommer att avgöras, när rådet ska förhandla med kommissionen och Europaparlamentet. Här

behöver Sverige vara väldigt framåtutlade. Det är en fråga där vi ska sitta vid bordet och där vi behöver påverka på alla nivåer.

Ludvig frågade bland annat huruvida man kan gå till domstolen. Det får bli en senare bedömning. Det vi gör nu är egentligen att vi ställer oss bakom rådets bud in i trilogförhandlingarna. Beroende på var de landar, vilket några av er också uttrycker, får vi ta ställning. Jag kommer också gärna hit och informerar er löpande, om ni skulle vilja det. Självklart informerar vi också arbetsmarknadsutskottet löpande. Men det här är en så pass central fråga för Sverige att jag gärna kommer och rapporterar löpande om ni vill det.

Ludvig frågade om klamrarna. Jag lämnar över till Rasmus där, även för lite fördjupning om protokollsanteckningen som vi vill föra till protokollet på måndag.

Anf. 161 Statssekreterare RASMUS CRUCE NAEYÉ:

Jag kan börja med frågan om klamrarna. Detta är helt enkelt text som har tagits bort – det ska läsas utan någonting där. Det är inte så att det kommer att tillkomma någonting annat inom dessa klamrar.

När det gäller uttalandet är det precis som statsrådet har beskrivit. Det blir en viktig markering från oss i Sverige om vad som är viktigt för oss, både från partiernas sida och från parternas sida. Detta måste vara tydligt, och det kommer att vara tydligt.

Jag har haft en nära dialog med arbetsmarknadens parter om detta. Det är ju viktigt att texten utarbetas på ett sätt som arbetsmarknadens parter tycker fungerar och att detta rymmer de viktiga markeringar som vi behöver göra. Det handlar till exempel om att ingenting i detta får tillskapa individuella rättigheter genom det här direktivet. Det är den springande punkten också i rättstjänstens yttrande. Det handlar också om bedömningen av var gränserna går i fördraget för vilket initiativ som EU kan ta på det här området. Detta får det inte råda något tvivel om, så det är en viktig markering.

Precis som statsrådet beskrev har det skett en händelseutveckling i förhandlingarna. Protokollsutlåtandet måste beakta vilket slutligt utfall vi fick i texterna. Det skedde ett genombrott i förhandlingarna i ett sent skede, och då klarades Coreperbehandlingen av. Detta är de texter som nu går upp för beslut på rådet på måndag.

Detta uttalande behöver också beakta det mandat som den svenska regeringen har med sig inför ministerrådet och som, vad jag uppfattar, blir tydligt här i dag. Därför var jag angelägen om att ha ytterligare kontakter med arbetsmarknadens parter efter det här viktiga sammanträdet. Jag kommer att träffa parternas rättsliga experter direkt efter lunch för att gå igenom utfallet av det här och titta på uttalandet igen.

Detta är ett uttalande som är så skarpt formulerat att det kanske är på gränsen till vad en medlemsstat och ett statsråd kan framföra och formellt sett föra till protokollet på ett ministerråd. Vi uppfattar dock att denna fråga är så allvarlig och kritisk för Sverige – för partier och parter – att det nu om någon gång är på sin plats att kanske vara på gränsen till vad som kan uttalas. Det är därför detta har blivit formulerat så tufft som det faktiskt blivit.

Anf. 162 JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Det blir väldigt svårt för oss att veta vad det här protokollsutlåtandet innehåller. Jag är absolut för att det ska göras ett sådant, men det måste vara tydligt.

Nu bygger jag mitt resonemang på information från medier. Jag har noterat en viss diskrepans, till exempel mellan parterna LO och Svenskt Näringsliv. Den ena parten säger att den är ganska nöjd med de förändringar som har gjorts i rådsutkastet, medan den andra parten inte är nöjd och inte ser att detta skyddar den svenska arbetsmarknadsmodellen tillräckligt.

Om jag får göra ett tillägg till eftermiddagsdiskussionen vill jag säga att vi från Sveriges sida inte på något sätt kan säga att vi är nöjda med det här. Det är flera andra partier här också inne på. Jag har dock tolkat några uttalanden som att man verkar vara nöjd med detta. Det verkar inte vara Centerpartiets syn heller.

Jag skulle vilja skicka med att det måste vara tydligt från svensk sida. Jag har läst någonstans att det har lämnats garantier om att man kommer att jobba för att skydda den svenska arbetsmarknadsmodellen. Det tror inte jag riktigt kommer att hålla hela vägen in i kaklet. Det var därför jag värnade om det utkast till uttalande som vi alla hade fått. Jag tyckte att jag var väldigt tydlig med att det här inte är good enough och att vissa punkter måste vara med.

Jag vet inte riktigt hur jag ska förhålla mig till att inte veta exakt hur detta kommer att se ut, men det är såklart upp till regeringen att använda det mandat man får från alla oss. Vi har sagt vad vi tycker, det vill säga nej. Vi vill dock också ha ett protokollsuttalande, och det måste vara extremt tydligt.

Anf. 163 LUDVIG ASPLING (SD):

Jag får väl återupprepa frågan. Tycker regeringen att det här ryms inom ramen för unionens kompetens?

Vi har ju hört att rättstjänsten har haft synpunkter på detta, och det är ju en sak. Men tidigare under beredningen i arbetsmarknadsutskottet har statsrådet varit tydlig och sagt rakt ut att regeringen inte tycker att unionen har kompetens att lagstifta på området, enligt det utkast som då legat.

Hur ser det ut med detta i dag? Har de kompetens, eller har de det inte? Det är en väldigt enkel ja-eller-nej-fråga. Jag skulle jättegärna vilja få ett svar på detta.

Ni säger att detta är ramverk, men vad är innebörden av artikel 11.1 om detta är ett ramverk och det inte skapar några rättigheter för enskilda?

Den som läser artikeln ser att det är ganska luddigt skrivet, och det är det ju av en anledning. Man har inte riktigt kunnat komma överens, och då har man varit beredd att skriva på någonting som är väldigt luddigt skrivet. Sedan kommer detta att tolkas ut av domstolen, och då vet man inte vad som händer. Detta är en jätteriskabel metod för att lösa den här typen av problem.

Jag vill gärna ha ett rakt svar. Tycker ni att det här ryms inom unionens kompetens, eller gör det inte det? Det är väldigt enkelt.

Anf. 164 ANNIKA QARLSSON (C):

Ordförande! Jag tackar för svaren på första omgången av frågor.

Jag tänker följa upp det som Jessica tog upp. Inför det här mötet har det snurrat mycket material som inte är offentligt i mötesförhandlingarna. Det handlar bland annat om vad parterna tycker är viktigt kommer till i protokollsuttalandet. Informellt har man också fått lägga ögonen på annan text.

Vi har det inte här på mötet i dag, men jag skulle gärna vilja höra om det finns några skarpa skillnader mellan det som parterna vill få in och det som ni föreslår. Finns det någon diskrepans, eller formulerar man det bara på ett annat sätt?

Anf. 165 JENS HOLM (V):

Jag har två frågor.

Den första rör protokollsanteckningarna. Om jag förstod ministern rätt kommer vi att kunna ta del av dem så snart som de är färdiga. Det hoppas jag.

Min andra fråga rör rättstjänsten. Har ni frågat rättstjänsten gällande undantagen för den svenska modellen? Är de tillräckligt juridiskt solida, så att detta inte till slut avgörs i domstolen?

Anf. 166 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA

NORDMARK (S):

Jag börjar med att svara på Ludvigs konkreta fråga.

Nej, EU har inte kompetens att lägga sig i svensk lönebildning. Det är vår absoluta utgångspunkt; så är det. Att värna den svenska lönebildningsmodellen, med det läge som råder, har också varit utgångspunkten för påverkansarbetet hela vägen. Därför har vi krävt att rådets rättstjänst ska yttra sig.

När det gäller lönebildningen anser vi dock att löner i Sverige ska sättas av dem som i dag förfogar över detta, nämligen parterna på svensk arbetsmarknad. Det är fack och arbetsgivare som förfogar över lönebildningen i Sverige. Det är ingen annan – vare sig staten eller EU.

Vill Rasmus Cruce Naeyé redogöra för det som Jens frågade om samt för det som gäller frågorna kopplade till protokollsanteckningen?

Anf. 167 Statssekreterare RASMUS CRUCE NAEYÉ:

Jag vill börja med att säga att jag i den dialog som jag haft med arbetsmarknadens parter har fått synpunkter och medskick som vi har beaktat fullt ut. Det finns ingen synpunkt från arbetsmarknadens parter i den dialog vi har haft som regeringen inte har beaktat vid utarbetandet av det här uttalandet.

Det utkast eller förslag till uttalande som togs fram tidigare av en viss konstellation av våra parter på arbetsmarknaden, och som jag vet att ni fick en kopia av för kännedom, var formulerat och skrivet innan vi i nära samarbete med parterna, genom skriftliga inspel och ändringsförslag i förhandlingarna samt genom kontakter på olika sätt, lyckades få till avgörande förändringar i texterna. Detta betyder såklart att precis den beskrivning som fanns i det utkastet inte längre är relevant.

Det vi försökte att uppnå i dessa förhandlingar – och vi tog också det här viktiga steget i slutet av förhandlingarna – handlade om att uppnå en ökad rättslig säkerhet. Vid en framtida prövning av detta i EU-domstolen

får det inte finnas en oro över att det kan bedömas som att det tillskapas individuella rättigheter genom det här direktivet.

Det är den bärande punkten, och där har vi i förhandlingarna tagit ytterligare ett jätteviktigt steg. Vi vet att arbetsmarknadens parter rättsliga experter också gör bedömningen att detta gjort stor skillnad för hur vi tolkar och bedömer de texter som nu ligger på bordet.

Detta betyder inte att texten ska vara mindre skarp när det gäller själva medskicket om vad som är viktigt för Sverige och vilka markeringar vi behöver göra i detta. Precis som det var viktigt i arbetsmarknadens parter förslag till uttalande i ett tidigare skede, och precis som det kommer att vara viktigt i den text som vi nu håller på att färdigställa, är det viktigt att Sverige har varit emot och kommer att fortsätta att vara emot lagstiftning från EU som skulle vara ett direkt ingrepp i Sveriges lönebildningsmodell.

Vi kommer att motarbeta den typen av förslag. Vi kan inte acceptera ett direktiv som skulle ha den typen av påverkan på vår modell. Den skarpa formuleringen i detta behöver finnas i vårt uttalande, precis som den fanns i parternas förslag till uttalande. Det är detta som är själva essensen av vad ett sådant uttalande måste vara.

När det väl finns ett slutligt uttalande – det som vi fogar till protokollet på ministerrådet – får ni självklart ta del av det.

Anf. 168 ORDFÖRANDEN:

Vi tycks inte komma längre i dag. Det har varit många frågor och kommentarer. Detta är ett ämne som berör och intresserar EU-nämndens ledamöter, trots att vi har suttit här ett antal timmar. Det är vi extra glada för. Det är också bra att vi kan ha en bra dialog och diskussion kring ämnet som sådant.

Anf. 169 LUDVIG ASPLING (SD):

Jag hörde inget svar på min fråga om artikel 11.

Anf. 170 Statssekreterare RASMUS CRUCE NAEYÉ:

När det gäller artikel 11 och hur den slutligen har formulerats har vi haft framgångar i våra förhandlingar med att tydliggöra direkt i artiklarna att det bara är där som det finns individuella rättigheter i medlemsstaten. Det står uttryckligen i den artikel Ludvig Aspling hänvisade till.

Detta är inte förändringar som har kommit till precis nu på slutet. Det är inte detta vi har refererat till tidigare, utan det här är framgångar som vi har haft i dessa förhandlingar i ett tidigare skede.

Den springande punkten är ju följande: Om det är tydligt att det bara är där det finns individuella rättigheter i medlemsstaten tycker vi att vi är på den säkra sidan. Det är om det finns en osäkerhet om huruvida det skulle tillskapas individuella rättigheter genom själva direktivet som vi skulle se risker, men där är vi inte.

Jag hoppas att detta var ett tillräckligt tydligt svar.

Anf. 171 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt, med en likalydande avvikande ståndpunkt från Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna.

Anf. 172 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA
NORDMARK (S):

Ordförande! Den här frågan ligger under statsrådet Danielssons ansvarsområde, men jag föredrar den i nämnden i dag.

Det slovenska ordförandeskapets avsikt är att en allmän inriktning av förslaget ska kunna antas vid Epscos rådsmöte den 6 december.

Regeringen har under hela processen agerat i linje med de ståndpunkter som är överlagda i arbetsmarknadsutskottet. Därtill har AU löpande informerats, senast nu i tisdags.

Förhandlingen om förslaget har bedrivits i ett mycket högt tempo under hösten, och det slovenska ordförandeskapet har presenterat flera olika kompromissförslag. I dessa kompromissförslag syns tydligt ordförandeskapets lyhördhet gentemot svenska ståndpunkter. Samtidigt har man sökt ett så brett stöd som möjligt i övrigt från medlemsstaterna.

Regeringen har under förhandlingen agerat aktivt och resolut för att värna vår arbetsmarknadsmodell, parternas ansvar för lönebildningen och den nationella processordningen samt för att minska de ekonomiska och administrativa bördorna på arbetsgivare, särskilt i fråga om små och medelstora företag.

Ett tydligt exempel på resultat av det svenska förhandlingsarbetet är införandet av en bestämmelse om semidispositivitet i fråga om flera centrala delar av direktivet. Ett annat exempel är att ett flertal referenser till nationell rätt, kollektivavtal och praxis har införts. Sverige har även med framgång motverkat skärpningar i flera delar av förslaget, bland annat vad gäller preskription.

Regeringen anser att det hade varit önskvärt att ytterligare tid avsatts för att diskutera förslaget. Samtidigt konstaterar regeringen att det svenska agerandet i förhandlingarna inneburit att flera viktiga förbättringar har införts i texten och att de potentiella negativa effekterna för svenska förhållanden har begränsats så långt det är möjligt.

Det är tydligt att det inte kommer att finnas en blockerande minoritet i rådet, ett faktum som är en viktig utgångspunkt för regeringens bedömning. Vi vet att Europaparlamentet med största sannolikhet kommer att ha en mer ambitiös position inför de stundande förhandlingarna mellan rådet, parlamentet och kommissionen.

Det är därför av stor vikt att Sverige kan fortsätta att spela en aktiv roll i nästa förhandlingsfas, inte minst då det finns ett betydande behov av att aktivt värna de förbättringar som införts i rådets text som ett resultat av det svenska förhandlingsarbetet. Vi kan inte räkna med att andra aktörer ska stå upp för de frågor som är av störst vikt för Sverige.

Mot denna bakgrund gör regeringen bedömningen att Sverige bör ställa sig bakom rådets allmänna inriktning. Detta innebär inte att regeringen anser att förslaget är utan förbättringspotential. Inte heller innebär det automatiskt ett slutligt positivt ställningstagande. Det innebär däremot att vi har en starkare position gentemot Europaparlamentet inför nästa fas i arbetet.

Regeringen kommer att fortsätta att arbeta enligt den i utskottet överlagda ståndpunkten och därmed agera aktivt och med alla tillgängliga

medel för att säkerställa att direktivet utformas på ett sätt som respekterar vårt nationella system och arbetsmarknadens parter autonomi.

Anf. 173 ANN-SOFIE LIFVENHAGE (M):

Herr ordförande! Tack, statsrådet, för dragningen!

Den moderata hållningen har hela tiden varit tydlig: Vi anser inte att frågor på det socialpolitiska området har i EU att göra, annat än när det gäller erfarenhetsutbyte. I detta fall, precis som i flera andra, ger förslaget inget mervärde utan förflyttar endast mandat, något som vi motsätter oss. Bindande lagstiftning på området är något vi avvisar å det bestämdaste.

Vårt ställningstagande finns sedan tidigare tydligt redovisat i arbetsmarknadsutskottet, så jag tänker inte upprepa hela ställningstagandet här i dag. Men Moderaterna kan inte ställa sig bakom den av regeringen föreslagna ståndpunkten, och utifrån vår hållning anmäler jag en avvikande ståndpunkt enligt följande:

Vi anser att ordförandeskapets förslag till allmänna riktlinjer har tagits fram i ett alltför högt tempo, utan att medlemsstaterna har hunnit analysera förslagen. Risken är därmed stor att lagtexterna inte håller hög kvalitet. Det är av yttersta vikt att vi värnar den svenska arbetsmarknadsmodellen och att vi säkerställer att direktivet utformas på ett sätt som respekterar vårt nationella system och arbetsmarknadens parter autonomi, vilket ordförandeskapets förslag till allmänna riktlinjer inte tar tydlig hänsyn till. Mot bakgrund av detta kan Sverige inte ställa sig bakom rådets allmänna riktlinje.

Anf. 174 ANNIKA QARLSSON (C):

Ordförande! Tack, statsrådet, för genomgången.

I delar skulle man kunna ta det vi sa på förra punkten i repris. Det finns en kritik mot bakgrunden till att alla dessa förslag nu kommer. Vi kan inte ställa oss bakom förslaget till inriktning avseende direktivet om bindande åtgärder för insyn i lönesättningen. Processen har varit forcerad, och det saknas konsekvensanalys av förslagen. Vi tycker inte att förslaget är färdigbehandlat i rådet.

Vi ställer oss bakom Moderaternas avvikande ståndpunkt.

Anf. 175 LUDVIG ASPLING (SD):

Vi står bakom Moderaternas avvikande ståndpunkt.

Anf. 176 SOFIA DAMM (KD):

Ordförande! Tack, statsrådet, för dragningen!

Vår inställning är att det viktiga arbetet för en ökad jämställdhet och mot osakliga löneskillnader bedrivs bäst på nationell nivå, inte minst genom åtgärder som syftar till att underlätta kvinnors deltagande och genom främjande av en utbredd individuell lönesättning.

Vi stöder inte direktivet om lönetransparens. Det innehåller alltför detaljerade regler på EU-nivå och kan komma att hota den svenska modellen, särskilt när det gäller just individuell lönesättning och nivåerna för domstolstvister i anslutning till lönebildning. Jag instämmer i det som C och M har anfört om att det har tagits fram i ett alltför högt tempo. Vi

saknar ordentliga konsekvensanalyser. Det är ett förslag i välmening, men det riskerar att få oönskade konsekvenser.

2021/22:16
3 december

Vi ansluter oss också till den aviserade ståndpunkten från M.

Anf. 177 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA
NORDMARK (S):

Ordförande! Jag noterar det som sägs här runt bordet. Från regeringens sida ser vi, som jag sa inledningsvis, att det har varit ett väldigt högt tempo i detta arbete. Vi hade önskat mer tid, samtidigt som vi ser att vi har lyckats åstadkomma förbättringar och gärna hade suttit med runt förhandlingsbordet för att kunna påverka ytterligare.

Jag anar att detta innebär att vi inte har majoritet för regeringens ståndpunkt i detta fall. Stämmer det, ordförande?

Anf. 178 ORDFÖRANDEN:

Ja, arbetsmarknadsministern anar och konstaterar helt korrekt att så är fallet. Det finns alltså inte stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt, utan det finns en majoritet för den ståndpunkt som presenterats av Moderaterna, Sverigedemokraterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet. Jag antar att det säkerligen finns ett antal partier som därvidlag vill anmäla avvikande ståndpunkter, och ni får gärna säga det högt.

Anf. 179 JENS HOLM (V):

Vi anmäler avvikande ståndpunkt och håller fast vid regeringens ursprungliga linje.

Anf. 180 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Även Miljöpartiet anmäler avvikande ståndpunkt och håller fast vid regeringens linje.

Anf. 181 DAG LARSSON (S):

Likaledes gäller för Socialdemokraterna.

Anf. 182 ORDFÖRANDEN:

Då finns det en majoritet för den redovisade ståndpunkt som tidigare framkommit från de fyra partierna.

Vi går in på dagordningspunkt 5, Direktivet om likabehandling. Det är en informationspunkt.

Anf. 183 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA
NORDMARK (S):

Ordförande! Detta är alltså en informationspunkt som rör direktivet om likabehandling, det så kallade antidiskrimineringsdirektivet. Även denna dagordningspunkt tillhör statsrådet Danielssons ansvarsområde, men jag föredrar den.

Vid mötet på måndag kommer ordförandeskapet att lämna en lägesrapport om arbetet med kommissionens förslag till direktiv om skydd mot diskriminering på grund av religion eller övertygelse, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning. Eftersom det är en informationspunkt kommer rådet endast att notera lägesrapporten.

Det slovenska ordförandeskapet har fortsatt förhandlingarna under våren genom en diskussion om frågor kopplade till förslaget om subsidiaritet, skäliga stöd- och anpassningsåtgärder och rättslig grund. Direktivet har som bekant förhandlats sedan 2008. För att förslaget ska kunna antas måste alla medlemsstater vara överens; det krävs alltså enhällighet i rådet.

Anf. 184 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för och noterar informationen.

Vi går till dagordningspunkt 6, Den europeiska planeringsterminen 2022. Här konstaterar vi att också Ekofin den 7 december behandlar den europeiska planeringsterminen – se dagordningspunkt 10 på dagens pm gällande samrådet inför Ekofin. Men detta är alltså en tidigare, historisk händelse. Nu har vi en diskussionspunkt.

Anf. 185 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA
NORDMARK (S):

Det rör sig om en diskussionspunkt och tre underpunkter. Epacorådet väntas föra en riktlinjediskussion om den europeiska planeringsterminen 2022. Diskussionen baseras framför allt på terminens höstpaket, som nyligen har presenterats. Det huvudsakliga dokumentet i det paketet är den årliga översikten över hållbar tillväxt. Presentationen av detta paket kommer att ske under dagordningspunkt 6 a.

I diskussionen avser jag att ge uttryck för att regeringen välkomnar årets översikt över hållbar tillväxt och på ett övergripande plan kan ställa sig bakom de prioriteringar som kommissionen föreslår för den ekonomiska politiken i EU. Regeringen välkomnar att kommissionen i huvudsak avser att tillämpa den ordinarie processen för 2022, samtidigt som överlappning mellan terminen och genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens ska undvikas.

Det är viktigt att planeringsterminen fokuserar på de övergripande målen att säkerställa sunda offentliga finanser, förebygga och korrigera makroekonomiska obalanser och främja hållbar ekonomisk tillväxt och väl fungerande arbetsmarknader. Det är viktigt att fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna rörande den ekonomiska politiken, inklusive skatteområdet, sysselsättningspolitiken och sociala frågor, även fortsättningsvis respekteras.

Jag kan stanna där, ordförande, innan jag går över på dagordningspunkt 6 a.

Anf. 186 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går över till dagordningspunkt 6 a, Den årliga översikten över hållbar tillväxt 2022, rapporten om förvarningsmekanismen, utkastet till den gemensamma sysselsättningsrapporten och utkastet till rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet.

Anf. 187 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA
NORDMARK (S):

2021/22:16
3 december

Detta är en informationspunkt. Det rör sig om ett antal dokument, som jag tror att ordföranden fångade in. Detta utgör startskottet för den europeiska terminen 2022 och kommer att behandlas vidare i rådet under våren.

Anf. 188 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar för informationen.

Vi går in på dagordningspunkt 6 b, Sysselsättningskommitténs översyn av genomförandet av ungdomsgarantin – huvudbudskapen; 6 c har vi tagit tillsammans med Lena Hallengren. Detta är ett beslutsärende, så nu får ni vara lite skarpa, ärade EU-nämndsledamöter!

Anf. 189 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA
NORDMARK (S):

Ordförande! Under denna punkt väntas rådet godkänna sysselsättningskommitténs huvudbudskap efter granskning av medlemsstaternas genomförande av den förstärkta ungdomsgarantin.

I granskningen konstateras att det främst har varit ungas sysselsättningsmöjligheter som har påverkats av covid-19-krisen men att medlemsstaterna har bibehållit ett starkt politiskt engagemang för den förstärkta ungdomsgarantin. Framsteg har gjorts i samtliga europeiska länder när det gäller genomförandet av den förstärkta ungdomsgarantin. Samtidigt kvarstår utmaningar inom genomförandets samtliga områden, där pandemin i många fall fungerar som en ytterligare hämmande faktor.

Sverige fick väldigt gott omdöme av sysselsättningskommittén och bedöms ha kommit långt i genomförandet av rådsrekommendationen. Flera delar av ungdomsgarantin erbjuds inom ramen för det reguljära utbildningssystemet, såsom studie- och yrkesvägledning och utbildning i digitala färdigheter.

Regeringen ser positivt på det fortsatta arbetet med att genomföra den förstärkta ungdomsgarantin i syfte att bekämpa ungdomsarbetslösheten i EU:s medlemsstater. Med detta sagt föreslår regeringen att Sverige vid rådsmötet ställer sig bakom godkännandet av sysselsättningskommitténs huvudbudskap.

Anf. 190 LUDVIG ASPLING (SD):

Det handlade ju bara om att godkänna budskapet, men jag vill ändå understryka att vi är emot ungdomsgarantin.

Anf. 191 ORDFÖRANDEN:

Är detta då en avvikande ståndpunkt, Ludvig Aspling?

Anf. 192 LUDVIG ASPLING (SD):

Ja, det är det alltid.

Anf. 193 ORDFÖRANDEN:

Då får du säga det. Jag är rätt bra på att tänka ut saker, men jag kan inte läsa tankar. Vi noterar, även arbetsmarknadsministern, att det finns en avvikande ståndpunkt.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Då går vi in på dagordningspunkt 7, Mot ett jämlikt Europa. Jag tänker osökt på Tomas Ledins gamla låt *Genom ett regnigt Europa*. Det är ju snöigt nu, fast det kanske är lite mer regn i Europa. Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 194 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA
NORDMARK (S):

Det är en riktlinjedebatt som är tänkt att hållas på temat ”Mot ett jämlikt Europa”.

Regeringen välkomnar diskussionen. Regeringens utgångspunkt är att säkerställa att EU:s politik genomsyras av jämställdhet, det vill säga att kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. För att uppnå detta krävs att jämställdhetsperspektivet beaktas på alla relevanta sakområden. Det innebär att jämställdhet ska integreras bättre i EU:s centrala processer. Således bör jämställdhetsanalyser konsekvent tillämpas och ett jämställdhetsperspektiv integreras i verksamheter och processer.

Kvinnors sysselsättningsgrad i EU har under de senaste åren ökat, men mer kan göras för att främja en jämställd arbetsmarknad. Två av de viktigaste reformerna i detta avseende är att inrätta en jämställd föräldraförsäkring och en väl utbyggd barnomsorg av hög kvalitet.

I enlighet med dessa reformer ser regeringen gärna en uppdatering av Barcelonamålen på EU-nivå. Regeringen vill också betona vikten av att äldreomsorgen reformeras, från att vara ett oavlönat arbete som huvudsakligen vilar på kvinnor till att vara ett ansvar för ett allmänt välfärdssystem.

För att försäkra sig om ett bättre integrerat jämställdhetsperspektiv i EU:s framtida strategier och policyer bör det institutionella ramverket för jämställdhetsintegrering inom kommissionen och medlemsländerna stärkas.

Anf. 195 ANNIKA QARLSSON (C):

Tack, statsrådet, för genomgången. Ordföranden talar om låtval och om man funderar på just den låten. Jag ska låta det var osagt vilken låt jag tänkte på.

Det här är ett område som är oerhört viktigt. EU står i sin grund upp för både kvinnor och män, lika rättigheter och individuella rättigheter på många olika plan. Det är ett viktigt arbete att vi stärker kvinnors möjligheter att delta på arbetsmarknaden och att ha delat ansvar för barn, familj och hela den delen.

Många av de sakerna är väldigt viktiga och värdefulla. Men jag saknar en markering i ståndpunkten att det trots allt för genomförandet av detta handlar om nationell kompetens. Jag undrar varför det inte finns med och skulle gärna vilja se att det finns med.

Anf. 196 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA
NORDMARK (S):

Ordförande! Vi lägger in det. Jag vet inte varför det saknas, men vi lägger in det. Det är en bra markering.

Anf. 197 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går till dagordningspunkt 8, Slutsatser om hållbart arbete under hela livet. Det är ett beslutsärende.

Anf. 198 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA
NORDMARK (S):

Även den här punkten är det statsrådet Danielsson som ansvarar för, men jag föredrar frågan i nämnden i dag. Jag överlade med arbetsmarknadsutskottet om slutsatserna den 26 oktober.

Det slovenska ordförandeskapet har tagit initiativ till rådsslutsatser om hållbart arbete under hela livet. Syftet är att lyfta fram olika aspekter som är viktiga för ett hållbart och inkluderande arbetsliv.

Rådsslutsatserna betonar betydelsen av en god arbetsmiljö, ett livslångt lärande och att sysselsättningsgapet mellan kvinnor och män minskar. Ordförandeskapet pekar också på arbetsmarknadens parter som en nyckel för att åstadkomma ett hållbart arbetsliv.

Medlemsstaterna uppmanas att med beaktande av nationella omständigheter bland annat uppdatera nationella arbetsmiljöstrategier med hänvisning till EU-ramverket, förbättra arbetet för att förebygga olyckor och sjukdomar på arbetet och att öka beredskapen inför potentiella hälsorisker.

Dessutom uppmanas medlemsstaterna att förbättra mekanismerna för att hantera kompetensglappet på arbetsmarknaden och att uppdatera metoderna för att förutse vilka kompetenser som efterfrågas, utveckla och anpassa möjligheterna till livslångt lärande och förbättra möjligheterna att kombinera yrkes- och privatliv genom tillgången till omsorgstjänster.

Regeringen föreslår att Sverige vid rådsmötet ställer sig bakom godkännandet av rådsslutsatserna.

Anf. 199 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Nästa punkt är dagordningspunkt 9, Slutsatser om effekterna av artificiell intelligens för jämställdhet mellan kvinnor och män på arbetsmarknaden. Det är också ett beslutsärende.

Anf. 200 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA
NORDMARK (S):

Rådsslutsatserna bygger på Europeiska jämställdhetsinstitutets rapport på temat artificiell intelligens, plattformarbete och jämställdhet.

I inledningen av rådsslutsatserna betonas att artificiell intelligens har många positiva effekter. Men det betonas även att felaktigt eller ofullständigt programmerade algoritmer kan leda till diskriminering som

har samband med kön. Regeringen överlade med arbetsmarknadsutskottet om rådsslutsatserna den 30 september.

Slutsatserna innehåller en rad uppmaningar som riktar sig till medlemsstaterna. Uppmaningarna berör bland annat vikten av att uppmuntra flickor och kvinnor att studera programmering, att främja kvinnors och flickors deltagande i STEM-yrken samt att genomföra forskning om de juridiska frågeställningar som omgärdar artificiell intelligens och deras påverkan på grundläggande fri- och rättigheter. Rådsslutsatserna innehåller också en uppmaning till medlemsstaterna att analysera det internationella arbetet för plattformsarbetet ur ett jämställdhetsperspektiv.

Vidare innehåller de också uppmaningar som riktar sig till både medlemsstaterna och kommissionen. Uppmaningarna innehåller bland annat en anmodan att integrera ett jämställdhetsperspektiv i policyer med bäring på artificiell intelligens samt en anmodan att främja en balanserad könsfördelning inom forskning, utbildning och anställning inom AI-relaterade områden.

Regeringen föreslår att Sverige vid rådsmötet ställer sig bakom godkännandet av rådsslutsatserna.

Anf. 201 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Nästa punkt är dagordningspunkt 10, Övriga frågor. Det är en mängd underpunkter a–e. Är det någonting där som arbetsmarknadsministern önskar kommentera?

Anf. 202 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA

NORDMARK (S):

Nej, men om det finns frågor kan jag svara på dem.

Anf. 203 ORDFÖRANDEN:

Det verkar inte så.

Då tackar vi arbetsmarknadsministern för närvaro vid dagens EU-nämndssammanträde. Jag önskar lycka till vid kommande rådsmöte och naturligtvis också en trevlig och förhoppningsvis solig helg, som jag också har sagt till alla andra statsråd.

Anf. 204 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA

NORDMARK (S):

Tack ska ni ha. Jag önskar er detsamma, en trevlig, solig och glad helg.

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för transport,
telekommunikation och energi den 3 juni 2021

Återrapport från informellt möte den 22–23 september 2021

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
transport, telekommunikation och energi den 9 december 2021

Anf. 205 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statsrådet Tomas Eneroth med medarbetare välkomna. Vi inleder som vanligt med återrapporter från möte i rådet den 3 juni 2021 och från informellt möte den 22–23 september 2021.

Anf. 206 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Det är trevligt att vara här. Vi hade en bra föredragning i går på trafikutskottets möte. Med mig har jag min statssekreterare Malin Cederfeldt Östberg. Sedan är det Stefan Andersson, Gustaf Molander och Fredrik von Malmborg från infrastrukturdepartementet som bistår mig som experter i detta.

Första punkten är återrapportering från ministermötet den 3 juni och det informella mötet i september. Har ni några frågor står jag till förfogande.

Anf. 207 ORDFÖRANDEN:

Jag är extra glad att du tog dig tid att presentera dina medarbetare. Det har ingen av de andra gjort. Det får du ta med dig. Det blir en liten guldstjärna i kanten.

Anf. 208 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Utan dem vore jag ingenting.

Anf. 209 ORDFÖRANDEN:

Insikter kommer med åren. Det är positivt.

Vi noterar och tackar för informationen.

Vi går in på punkten 3, Översikt över 55-procentpaketet. Det är en informationspunkt.

Anf. 210 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Det stämmer att det är en informationspunkt. På den här punkten kommer ordförandeskapet ge en ganska övergripande lägesrapport om hur arbetet med hur arbetet med Fit for 55-paketet ser ut. Sedan kommer vi att ha riktlinjedebatter under tre olika ämnesområden som vi återkommer till lite senare.

Här är det inte ordförandeskapets avsikt att vi ska ha en bred generell debatt, utan det har vi på de tre olika temana. Jag tror också att alla i EU-nämnden är väl bekanta med Fit for 55-paketet och EU:s ökade klimatambitioner. Det är glädjande att se hur uppslutningen nu har ökat inom EU när det gäller att höja klimatambitioner inte minst på transportområdet.

Som en liten extra information, om jag får ta mig friheten, berättade jag också för trafikutskottet att transportministrarna var inbjudna för första gången till COP 26. Annars har det varit klimatministrarnas och statsministrarnas möte.

Det var en mycket stor uppslutning. Vi förhandlade flera olika deklARATIONER om olika transportslag. Det var en helt annan medvetenhet och annat engagemang hos transportministrarna i hela världen denna gång än vad jag någonsin har varit med om.

Nu händer äntligen saker. EU och inte minst Sverige tar lead i det arbetet. Jag vill passa på att ge den informationen.

Anf. 211 ÅSA COENRAADS (M):

Ordförande! Tack för föredragningen, ministern. Jag skulle från moderat håll för protokollets skull vilja poängtera en sak, precis som vi gjorde på trafikutskottets möte i går.

Nu när trafikministrarna är inbjudna till dessa möten är det extra viktigt att den svenska rösten hörs tydligt om förändringar i Chicagokonventionen, så att vi får med flygets klimatutsläpp i det viktiga hållbarhetsarbetet framåt.

Anf. 212 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Tack, Åsa Coenraads, för påpekandet. Det är viktigt. Sverige var ensamt. Jag var själv i generalförsamlingen i ICAO för bara två år sedan i Montreal och framförde då att vi skulle få möjligheten att beskatta fossilt civilt flygbränsle och då förändra Chicagokonventionen. Vi hade inte stöd från ett enda land. Nu antog vi en deklARATION om flygets utveckling där jag tror att 22 länder var med. Det finns inom EU-kretsen en helt annan uppslutning.

För att alla ska förstå varför detta är viktigt är det ungefär som vi har sett det på fordonssidan. Om vi inte ger en fördel för de flygbolag som nu går fram med e-bränslen, bi-bränslen eller för den delen så småningom elektrifierat flyg blir det svårt att se ekonomiska incitament för flygindustrin och flygoperatörerna att ställa om till det som är hållbart.

Det är viktiga signaler. Men då måste Chicagokonventionen ändras och omtolkas. Det har jag framfört vid flera tillfällen. Det gjorde jag i COP 26. Jag kommer verkligen att göra det också i samtliga EU-sammanhang. Där är vi helt överens med ledamoten.

Anf. 213 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar för informationen.

Vi går in på dagordningspunkt 4, Förordningen om hållbar luftfart (ReFuelEU Aviation). Det låter som ett flygbolag. Det är information och diskussion.

Anf. 214 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Den här punkten handlar om en förordning om säkerställande av lika villkor för hållbart flyg, det så kallade RefuelEU Aviation. Det är en del i Fit for 55-paketet. Det har behandlats i rådsarbetsgruppen under hösten. Det var också en diskussion i Coreper den 12 november.

Diskussionen har framför allt handlat om ambitionsnivån och möjligheter för medlemsstater att gå längre nationellt. Det är vad vi har diskuterat. Dessutom har det varit en diskussion om vilka bibränslen som ska klassas som hållbara flygbränslen, och konkurrenssituationen visavi tredje land har också diskuterats.

Ordförandeskapet kommer att presentera en lägesrapport som regeringen tänker notera. Men sedan är tanken att ha en riktlinjedebatt med fokus på nivån på andelen inblandat hållbart flygbränsle men också om definitionen om vad som ska klassas som hållbart flygbränsle.

Regeringen kommer i den fortsatta behandlingen av förslaget att verka för ett regelverk med hög klimatnytta som på ett kostnadseffektivt sätt bidrar till uppsatta klimatmål och är så administrativt enkelt som möjligt för alla berörda aktörer.

Då vill vi att ambitionsnivån ska höjas, dels på EU-nivå genom en höjd kvotkurva, dels genom att de medlemsstater som vill ska kunna gå längre än vad EU-kraven anger.

Regeringen vill vidare att alla bränslen som bedöms som hållbara enligt kriterierna i direktivet om förnybar energi ska kunna användas för att uppfylla EU-kraven på inblandning i flygbränsle.

Anf. 215 ÅSA COENRAADS (M):

Herr ordförande! Tack, ministern, för dragningen!

Det här är en viktig punkt, och den är viktig för infrastrukturens helhet och hållbarhet framåt i tiden. Jag kan känna en viss oro för medlemsstaternas möjlighet att höja kvotkurvorna i vissa länder utifrån ett svenskt perspektiv. I Sverige har vi långa avstånd, och flyget står här för en viktig del av en fungerande infrastruktur.

Jag skulle vilja att ministern berättade lite mer om hur man ser på just de fossiloberoende bränslekällorna och möjligheten för elflygets framväxt i länder med stora avstånd. Jag ser en liten risk med att vi tappar viktiga nationella flyglinjer i Sverige, vilket vi redan har gjort, på grund av avstånden och fördyrande kostnader för flyget.

Anf. 216 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Herr ordförande! Tack, Åsa Coenraads, för frågan! Jag tycker att det är en bra frågeställning, för vi vill såklart inte hamna i en situation där vi får alltför olika konkurrensfördelar eller konkurrensnackdelar.

Samtidigt hör vi när vi pratar med flygets aktörer, inte minst här i Sverige där flygindustrin och flygoperatörer har tagit ett ambitiöst program inom ramen för Fossilfritt Sverige, att de snarare ser en fördel i att ligga lite före. Jag tror att det delvis kan härröra från den flygskamsdebatt som vi hade om vi backar lite i tiden, det vill säga att många långt före pandemin valde andra transportsätt för att man var tveksam till flygets klimatpåverkan.

Flera av flygets aktörer, alltifrån SAS till KLM och många andra, känner att man vill gå före. Det är också därför frågan om beskattningsfördelar är så viktig. Det kan alltså ändå vara så att vissa länder, till exempel Sverige, Nederländerna och några till som har haft den här typen av ambitioner, kan komma att göra detta utan att flygindustrin och flygets aktörer själva uppfattar det som en konkurrensnackdel, utan snarare som någonting som kan öka attraktiviteten.

Vi kommer nogsamnt att följa detta, men vi kommer naturligtvis inte att kunna göra någonting innan vi har ett gemensamt EU-regelverk på plats. Vi för en tät dialog, inte minst med flygets aktörer här i Sverige, om detta.

Anf. 217 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för och noterar informationen och konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Förordningen om utbyggnad av infrastruktur för alternativa bränslen och om upphävande av direktiv 2014/94/EU. Också detta är en informations- och diskussionspunkt.

Anf. 218 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Herr ordförande! Detta handlar som sagt om förordning om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen. Den brukar förkortas Afir.

Även denna har behandlats i rådsarbetsgruppen under hösten och sedan i Coreper den 12 november. Diskussionerna har mestadels handlat om de föreslagna bindande målen för medlemsstaterna, särskilt när det gäller utbyggnaden av publik laddinfrastruktur, vilken effekt som ska finnas och vilka maximiavstånd som ska finnas mellan laddningspoolerna på TEN-T-nätet.

Eftersom de här frågorna fortfarande är utestående kommer ordförandeskapet att lämna en lägesrapport. Tanken är även här att ha en riktlinjedebatt för att lyssna in medlemsstaternas synpunkter, framför allt med fokus på hur introduktionen av alternativt bränsle för tunga fordon ska kunna främjas.

Regeringen avser att under den fortsatta behandlingen av förslaget verka för ett regelverk med hög klimatnytta som på ett kostnadseffektivt sätt bidrar till uppsatta klimatmål. För att bidra till en kostnadseffektiv utbyggnad av infrastrukturen för alternativa drivmedel bör regelverket under vissa förutsättningar ge medlemsstaterna möjligheter att göra vissa avsteg från de generella kraven, till exempel längs de lågtrafikerade delarna av TEN-T-nätet.

Det är också viktigt att statsstödsregelverket understöder genomförandet av denna rättsakt.

Anf. 219 JENS HOLM (V):

Tack så mycket för dragningen!

Vi tycker att det är väldigt viktigt med den inställning som Sverige har gällande de bindande kraven på laddplatser. Det får inte bli en alltför slapp hållning, helt enkelt, utan vi måste verkligen se till att vi bygger upp en robust laddinfrastruktur.

Om Sverige säger att vi vill ha lite lösare krav på detta och lite större avstånd mellan våra laddplatser sänder vi förstås en signal till andra länder om att de också kan göra så. Jag tycker att det, som ministern antydde, ska vara en stor varsamhet med det här. Det ska bara gälla vissa specifika platser.

Vi i Vänsterpartiet tycker att det är olyckligt att naturgasen LNG finns med i förslaget och att det finns bindande mål för uppbyggnad av tankning av naturgas. Naturgas är ju en fossil energikälla.

Vi undrar därför om ministern skulle kunna vara beredd att lyfta upp denna fråga på mötet och helt enkelt försöka plocka ut LNG ur förslaget

Anf. 220 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Herr ordförande! Tack, Jens Holm, för frågan!

Vi har diskuterat den i trafikutskottet. Jag delar uppfattningen att det inte får ses som att många kan göra stora undantag när det gäller utbyggnad av laddinfrastruktur. Det är mycket angeläget.

Här ska vi ändå vara medvetna om att det handlar om vilka krav EU ställer på medlemsstaterna för just TEN-T-nätet. Sverige har ju en väldigt hög ambitionsnivå och använder klimatklivspengar och annat för att verkligen bygga ut laddinfrastrukturen i Sverige.

Men just i förhållande till vad EU kan kräva gäller det bara vissa delar av vägnätet. För att förklara det enkelt: E45 har en helt annan trafikintensitet på delar av sträckan jämfört med Autobahn eller motsvarande. För att det ska vara kostnadseffektivt tror jag därför att det är viktigt att vi ändå skapar en möjlighet att göra specifika undantag på vissa sträckor. Jag delar uppfattningen att det ska vara restriktivt och inte får ses som någon signal att minska ambitionsnivån att bygga ut en laddinfrastruktur.

Det är viktigt att komma ihåg att här också tas flera olika initiativ, inte bara hos medlemsstaterna utan också hos företagen. Jag är väldigt stolt över Volvo och Scania, som tillsammans med Mercedes har tagit initiativ till 1 700 snabbbladdningsstationer för tunga lastbilar. Det ligger naturligtvis i deras intresse att se till att denna infrastruktur finns när de nu tillverkar ellastbilar.

Det är på det här sättet jag bedömer att den fortsatta utvecklingen kan komma att bli i många länder; den blir marknadsdriven. Det är positivt, för då kanske inte alltid skattebetalarna behöver stå för investeringen. Aktörerna inom transportbranschen kan göra det i stället.

När det gäller frågan om gasen ska man vara medveten om att det handlar om infrastrukturen. Då är naturligtvis utgångspunkten att säkerställa att det finns en infrastruktur för det som är biogas. Men i några länder, dock inte i Sverige i så stor utsträckning, har det funnits och finns fortfarande ett tungt beroende av naturgas. Det har då funnits ett önskemål från väldigt många medlemsstater om att till viss del kunna använda sig av utbyggnaden av den infrastruktur som finns för gas för att sedan kunna växla över till hållbara drivmedel.

Jag tycker att det är en rimlig kompromiss som vi har nått i detta läge för att få hela EU med på ganska långtgående ställningstaganden i det som är den stora delen: utbyggnad av laddinfrastruktur och elektrifiering av vägnätet.

Frågan har varit aktuell och diskuterats, men det är väldigt viktigt att fokus är på elektrifieringen av transportsektorn. Gasen är en mindre del i detta.

Anf. 221 ROBERT HALEF (KD):

Ordförande! Tack, ministern, för dragningen!

Jag ser i protokollet från trafikutskottets möte den 16 september att det anmäldes en avvikande ståndpunkt från Kristdemokraterna och Liberalerna.

Det gäller flygbränsle, det fossilfria, elektrifieringen och annat. Kom det inte upp på agendan i går när ni hade utskottsmöte? Jag ser att det inte verkar vara så, enligt ministern. Då avvaktar jag med den biten.

Anf. 222 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Ordförande! Jag ger mig in i naturgas- och biogasdebatten. Jag tycker verkligen att det är olyckligt att släppa igenom naturgas nu när det är ett så pass brådskande klimatnödläge.

Infrastrukturen är, som ministern säger, densamma. Jag vill därför verkligen trycka på för att snarast möjligt fasa ut naturgasen och få in biogasen. Biogas är ju någonting som jag tror att nästan alla partier i den här riksdagen älskar.

Anf. 223 JENS HOLM (V):

Som ordförande i trafikutskottet kan jag säga till Robert Halef att detta inte var något som Kristdemokraterna lyfte upp i går, så jag tror att du kan känna dig helt lugn med att inte lyfta upp det här.

Vad gäller laddinfrastruktur är vi nog ganska överens. Men jag kan påminna om det som väcktes i går på trafikutskottet: Vi behöver någon form av standardiserat aktiveringssystem för laddstolparna. Det kan vara ett betalningssystem eller annat så att man kan aktivera dem, och det ska fungera likadant på alla laddstolpar och helst i alla länder.

Jag personligen kan känna en viss rädsla för hur det kan bli när olika bilmärken och företag sätter upp sina stolpar. Då vill vi säkerställa att de inte låser in infrastrukturen till bara dessa bilmärken, utan det måste vara öppet så att alla kan använda stolparna.

När det gäller naturgasen lyfter jag fram den avvikande mening som Vänsterpartiet hade i går på trafikutskottets sammanträde. Det står att det är bindande mål för tankställen för vätgas. Det är bra. Men det står också om naturgas, LNG. Det är det vi tycker är olyckligt. Man ska inte ha bindande mål för naturgas. Vi skulle vilja plocka ut detta ur förslaget.

Anf. 224 ORDFÖRANDEN:

Tack, Jens Holm, för att du bekräftade hur det gick till i trafikutskottet i går! Jag tror att också Robert Halef var glad för det.

Anf. 225 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Jag vill ansluta till Vänsterpartiets avvikande mening om naturgasen.

Anf. 226 ORDFÖRANDEN:

För protokollets skull vill jag säga att det alltså är en avvikande ståndpunkt och ingenting annat.

Anf. 227 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Jag vill gärna kommentera detta, och jag tackar för frågorna.

Just när det gäller gasen vill jag vara tydlig med att också kommissionen är väldigt tydlig med att fossil i naturgasen ska fasas ut. Jag tror att det kan vara lite olyckligt att blanda ihop innehållet med infrastrukturen och utbyggnaden av denna, som det handlar om här. Infrastrukturen är viktig om vi ska kunna använda oss av biogas, till exempel, eller för den

delen vätgas. Det är därför det är viktigt att se till att det finns en infrastrukturuppbyggnad.

Jag delar Jens Holms uppfattning om standardiseringsarbetet. Jag tror att det var någon från Moderaterna som förde fram denna ståndpunkt under utskottsmötet. Här finns initiativ, och det pågår en process med tydliga krav på standardisering så att det inte ska vara vilket bilmärke man har som avgör var man kan ladda. Om jag är rätt underrättad tror jag att till och med Tesla nu släpper på sitt monopol och låter andra modeller kunna tanka på deras stolpar.

Det pågår en sådan utveckling, för alla inser att om vi ska få genomslag för elektrifieringen av fordonsflottan i hela EU kan man inte sitta och titta i sitt stuprör och på sitt bilmärke. Då måste infrastruktur som helhet vara tillgänglig.

Till Robert Halef vill jag säga att det kan vara bra att veta att elektrobränslen i sak inkluderas i detta. Jag tror att det var det som Kristdemokraterna och Liberalerna vid något tillfälle hade frågor om, och jag tror att vi klarade ut också detta.

Anf. 228 ORDFÖRANDEN:

Jag tänkte faktiskt på statsminister Erlander när han sa: Huka er i bänkarna för nu laddar han om!

Det var lite den känslan man fick i denna fråga.

Vi tackar för och noterar informationen!

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med avvikande ståndpunkt anmäld från Vänsterpartiet med instämmande från Miljöpartiet.

Vi går vidare till Sjöfart och dagordningspunkt 6, Förordningen om användning av förnybara och koldioxidsnåla bränslen för sjötransport (FuelEU Maritime). Detta är ytterligare en informations- och diskussionspunkt.

Anf. 229 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Herr ordförande! Detta handlar, som sagt, om en förordning om användning av förnybara och koldioxidsnåla bränslen för sjötransport som kallas FuelEU Maritime och är en del av Fit for 55-paketet. Även detta har hanterats i rådsarbetsgruppen under hösten och i Coreper den 12 november.

Diskussionen har framför allt handlat om vilka fartyg som ska omfattas av detta, vilka biobränslen som ska få användas och särskilt om det föreslagna systemet med straffavgifter.

Ordförandeskapet kommer att lämna en lägesrapport den 9 december som vi noterar. Sedan är tanken att vi ska ha en riktlinjedebatt med fokus på själva konstruktionen av hur användning av förnybara och koldioxidsnåla bränslen ser ut i förslaget och dessutom hur förordningen ska tillämpas och efterlevas.

Regeringen kommer i detta fortsatta förhandlingsarbete att verka för ett regelverk med stor klimatnytta som på ett kostnadseffektivt sätt bidrar till uppsatta klimatmål och som är så administrativt enkelt som möjligt för berörda aktörer.

Vi vill att ambitionsnivån i förordningen höjs. Vi tycker också att en utgångspunkt är att samtliga utsläpp av växthusgaser för sjötransporter bör

inkluderas. Därtill bör fartyg med en bruttodräktighet mindre än 5 000 omfattas.

Regeringen vill också att alla bränslen som bedöms vara hållbara enligt kriterierna i förnybarhetsdirektivet ska kunna användas för att uppfylla kraven på utsläppsminskningar från fartyg.

Avslutningsvis: Enligt regeringen finns det vissa oklarheter i det föreslagna systemet för straffavgifter som innebär att certifikat kan erhållas genom betalning av en avgift. Det handlar om kontrollörens roll, och det handlar om att slå vakt om rättssäkerheten i systemet. Men det handlar också om att intäkter från straffavgifter inte ska öronmärkas till särskilda fonder.

Jag kan tillägga en sak med anledning av en fråga i trafikutskottet från Åsa Coenraads. Man skiljer inte på vilket farvatten det handlar om, utan hela detta regelsystem gäller även inrikes och kustnära sjöfart. Det är alltså ett generellt system. Däremot är det som bekant väldigt mycket mindre fartyg i inrikes och kustnära sjöfart. Då blir det mer beroende av gränsen för storleken och dräktigheten.

Anf. 230 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för och noterar informationen!

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Övriga frågor. Det är en mängd underpunkter. Dessutom finns det en ny dagordningspunkt, European Digital Passenger Locator Form.

Önskar statsrådet kommentera något?

Anf. 231 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Herr ordförande! Det finns två nya dagordningspunkter. Den ena är European Digital Passenger Locator Form, ett instrument för att kunna kartlägga smittspårning vid resor och som vi redan har. Kommissionen har sagt att man vill ge en uppdaterad information om den.

Det finns också ytterligare en dagordningspunkt, Vikten av lufttrafikförbindelser och återhämtning efter pandemin. Det är en punkt där Cypern vill lämna information.

Jag har ingenting i övrigt att säga om punkterna.

På trafikutskottets möte gjorde jag bara alla uppmärksamma på att diskussionen om hyrda fordon nu är klar. Det är en gammal diskussion, och där finns det nu en överenskommelse mellan rådet och Europaparlamentet om direktiven om användning av fordon hyrda utan förare.

Den mest spännande punkten är att det franska ordförandeskapet ska redovisa sin dagordning och hur de ser på kommande ordförandeskap. Det är särskilt aktuellt. EU-nämnden är väl medveten om detta.

Vi närmar oss också ett svenskt ordförandeskap 2023. Då är det viktigt att vi, utifrån våra prioriteringar och den process som jag tror att statsrådet Hans Dahlgren leder tillsammans med partierna i riksdagen, börjar förbereda oss för vårt ordförandeskap 2023. Då är de franska prioriteringarna väldigt viktiga.

Eftersom det är ett val 2022 har jag varit noga med att uppmärksamma alla partier på detta. Vi vet inte vilken regering vi har efter 2022. Det är därför viktigt att det i alla riksdagsgrupper finns kompetens på detta

område för att Sverige ska göra bra ifrån sig 2023, för då blir det åka av. Att vara ordförandeland är någonting som kräver mycket kompetens och resurser. Detta ska vi göra på allra bästa sätt oavsett vilken regering som vi då har.

2021/22:16
3 december

Anf. 232 ORDFÖRANDE:

Detta var en väldigt bra avslutning. Då blir det åka av, sa transportministern.

Vi tackar för och noterar informationen!

Vi tackar statsrådet Eneroth med medarbetare för närvaro vid dagens EU-nämndssammanträde och tillönskar ett kommande bra möte och en trevlig och förhoppningsvis solig helg.

Anf. 233 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Tusen tack!

Innehållsförteckning

§ 1 Rättsliga och inrikes frågor

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	2
Anf. 5 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 6 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	2
Anf. 7 MIKAEL DAMSGAARD (M)	2
Anf. 8 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	2
Anf. 9 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 10 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	2
Anf. 11 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 12 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	3
Anf. 13 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 14 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	4
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 16 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	5
Anf. 17 CHARLOTTE QUENSEL (SD).....	5
Anf. 18 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	5
Anf. 19 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 20 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	6
Anf. 21 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 22 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	6
Anf. 23 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 24 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	6
Anf. 25 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 26 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	6
Anf. 27 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 28 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	7
Anf. 29 LUDVIG ASPLING (SD).....	7
Anf. 30 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	7
Anf. 31 ORDFÖRANDEN.....	7

Anf. 32 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	8
Anf. 33 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 34 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	8
Anf. 35 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 36 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	10
Anf. 37 HANS EKLIND (KD).....	10
Anf. 38 MALIN DANIELSSON (L).....	10
Anf. 39 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	10
Anf. 40 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 41 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	10
Anf. 42 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 43 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	10
Anf. 44 ORDFÖRANDEN.....	11

§ 2 Rättsliga och inrikes frågor

.....	12
Anf. 45 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 46 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	12
Anf. 47 HANS EKLIND (KD).....	13
Anf. 48 LUDVIG ASPLING (SD).....	14
Anf. 49 JESSIKA ROSWALL (M).....	14
Anf. 50 MALIN DANIELSSON (L).....	14
Anf. 51 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	15
Anf. 52 HANS EKLIND (KD).....	15
Anf. 53 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	15
Anf. 54 ORDFÖRANDEN.....	16

§ 3 Ekonomiska och finansiella frågor

.....	17
Anf. 55 ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 56 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S).....	17
Anf. 57 ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 58 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S).....	18
Anf. 59 AMANDA PALMSTIERNA (MP)	18
Anf. 60 HELENA BOUVENG (M)	18
Anf. 61 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S).....	19
Anf. 62 Finansrådet NIKLAS EKSTRAND	19
Anf. 63 HELENA BOUVENG (M)	19
Anf. 64 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S).....	20
Anf. 65 Finansrådet NIKLAS EKSTRAND	20
Anf. 66 AMANDA PALMSTIERNA (MP)	20
Anf. 67 ORDFÖRANDEN.....	20
Anf. 68 JENS HOLM (V)	21
Anf. 69 ORDFÖRANDEN.....	21
Anf. 70 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S).....	21
Anf. 71 ORDFÖRANDEN.....	21

Anf. 72	Finansminister MIKAEL DAMBERG (S)	21
Anf. 73	CHARLOTTE QUENSEL (SD)	22
Anf. 74	Finansminister MIKAEL DAMBERG (S)	22
Anf. 75	Departementsrådet ERIK LENNTORP	22
Anf. 76	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 77	Finansminister MIKAEL DAMBERG (S)	22
Anf. 78	CHARLOTTE QUENSEL (SD)	23
Anf. 79	Finansminister MIKAEL DAMBERG (S)	24
Anf. 80	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 81	Finansminister MIKAEL DAMBERG (S)	24
Anf. 82	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 83	Finansminister MIKAEL DAMBERG (S)	25
Anf. 84	ORDFÖRANDEN	25
Anf. 85	Finansminister MIKAEL DAMBERG (S)	25
Anf. 86	CHARLOTTE QUENSEL (SD)	25
Anf. 87	AMANDA PALMSTIERNA (MP)	25
Anf. 88	JENS HOLM (V)	25
Anf. 89	Finansminister MIKAEL DAMBERG (S)	25
Anf. 90	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 91	Finansminister MIKAEL DAMBERG (S)	26
Anf. 92	CHARLOTTE QUENSEL (SD)	27
Anf. 93	Finansminister MIKAEL DAMBERG (S)	27
Anf. 94	CHARLOTTE QUENSEL (SD)	28
Anf. 95	ORDFÖRANDEN	28
Anf. 96	Finansminister MIKAEL DAMBERG (S)	28
Anf. 97	ORDFÖRANDEN	28
Anf. 98	Finansminister MIKAEL DAMBERG (S)	28
Anf. 99	CHARLOTTE QUENSEL (SD)	29
Anf. 100	ROBERT HALEF (KD)	29
Anf. 101	Finansminister MIKAEL DAMBERG (S)	29
Anf. 102	ORDFÖRANDEN	30
Anf. 103	Finansminister MIKAEL DAMBERG (S)	30
Anf. 104	JENS HOLM (V)	30
Anf. 105	Finansminister MIKAEL DAMBERG (S)	30
Anf. 106	JENS HOLM (V)	31
Anf. 107	HELENA BOUVENG (M)	31
Anf. 108	Finansminister MIKAEL DAMBERG (S)	31
Anf. 109	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 110	Finansminister MIKAEL DAMBERG (S)	31
Anf. 111	ORDFÖRANDEN	32
Anf. 112	Finansminister MIKAEL DAMBERG (S)	32
Anf. 113	ORDFÖRANDEN	32
§ 4	Sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor	33
Anf. 114	ORDFÖRANDEN	33
Anf. 115	Socialminister LENA HALLENGREN (S)	33
Anf. 116	ORDFÖRANDEN	33
Anf. 117	Socialminister LENA HALLENGREN (S)	33
Anf. 118	ORDFÖRANDEN	33
Anf. 119	Socialminister LENA HALLENGREN (S)	33
Anf. 120	ORDFÖRANDEN	33

Anf. 121	Socialminister LENA HALLENGREN (S)	34
Anf. 122	ORDFÖRANDEN	34
Anf. 123	Socialminister LENA HALLENGREN (S)	34
Anf. 124	JOHAN HULTBERG (M)	35
Anf. 125	LUDVIG ASPLING (SD)	35
Anf. 126	Socialminister LENA HALLENGREN (S)	36
Anf. 127	ORDFÖRANDEN	36
Anf. 128	Socialminister LENA HALLENGREN (S)	36
Anf. 129	ORDFÖRANDEN	37
Anf. 130	DAG LARSSON (S)	37
Anf. 131	JOHAN HULTBERG (M)	37
Anf. 132	Socialminister LENA HALLENGREN (S)	38
Anf. 133	ORDFÖRANDEN	39
Anf. 134	Socialminister LENA HALLENGREN (S)	40
Anf. 135	ORDFÖRANDEN	40
Anf. 136	JOHAN HULTBERG (M)	40
Anf. 137	Socialminister LENA HALLENGREN (S)	41
Anf. 138	ORDFÖRANDEN	41
Anf. 139	Socialminister LENA HALLENGREN (S)	41
Anf. 140	ORDFÖRANDEN	41

§ 5 Sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt

konsumentfrågor		42
Anf. 141	ORDFÖRANDEN	42
Anf. 142	Socialminister LENA HALLENGREN (S)	42
Anf. 143	ORDFÖRANDEN	42
Anf. 144	Socialminister LENA HALLENGREN (S)	42
Anf. 145	ORDFÖRANDEN	42
Anf. 146	Socialminister LENA HALLENGREN (S)	43
Anf. 147	ORDFÖRANDEN	43
Anf. 148	Socialminister LENA HALLENGREN (S)	43

§ 6 Sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt

konsumentfrågor		44
Anf. 149	ORDFÖRANDEN	44
Anf. 150	Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA NORDMARK (S)	44
Anf. 151	ORDFÖRANDEN	44
Anf. 152	Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA NORDMARK (S)	44
Anf. 153	ANNIKA QARLSSON (C)	46
Anf. 154	JESSIKA ROSWALL (M)	46
Anf. 155	LUDVIG ASPLING (SD)	48
Anf. 156	MALIN DANIELSSON (L)	48
Anf. 157	JENS HOLM (V)	49
Anf. 158	SOFIA DAMM (KD)	49
Anf. 159	AMANDA PALMSTIERNA (MP)	50
Anf. 160	Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA NORDMARK (S)	50
Anf. 161	Statssekreterare RASMUS CRUCE NAEYÉ	51
Anf. 162	JESSIKA ROSWALL (M)	51
Anf. 163	LUDVIG ASPLING (SD)	52

Anf. 164 ANNIKA QARLSSON (C).....	52
Anf. 165 JENS HOLM (V)	53
Anf. 166 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA NORDMARK (S).....	53
Anf. 167 Statssekreterare RASMUS CRUCE NAEYÉ	53
Anf. 168 ORDFÖRANDEN.....	54
Anf. 169 LUDVIG ASPLING (SD).....	54
Anf. 170 Statssekreterare RASMUS CRUCE NAEYÉ	54
Anf. 171 ORDFÖRANDEN.....	54
Anf. 172 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA NORDMARK (S).....	55
Anf. 173 ANN-SOFIE LIFVENHAGE (M)	56
Anf. 174 ANNIKA QARLSSON (C).....	56
Anf. 175 LUDVIG ASPLING (SD).....	56
Anf. 176 SOFIA DAMM (KD)	56
Anf. 177 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA NORDMARK (S).....	57
Anf. 178 ORDFÖRANDEN.....	57
Anf. 179 JENS HOLM (V)	57
Anf. 180 AMANDA PALMSTIERNA (MP)	57
Anf. 181 DAG LARSSON (S)	57
Anf. 182 ORDFÖRANDEN.....	57
Anf. 183 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA NORDMARK (S).....	57
Anf. 184 ORDFÖRANDEN.....	58
Anf. 185 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA NORDMARK (S).....	58
Anf. 186 ORDFÖRANDEN.....	58
Anf. 187 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA NORDMARK (S).....	58
Anf. 188 ORDFÖRANDEN.....	59
Anf. 189 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA NORDMARK (S).....	59
Anf. 190 LUDVIG ASPLING (SD).....	59
Anf. 191 ORDFÖRANDEN.....	59
Anf. 192 LUDVIG ASPLING (SD).....	59
Anf. 193 ORDFÖRANDEN.....	59
Anf. 194 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA NORDMARK (S).....	60
Anf. 195 ANNIKA QARLSSON (C).....	60
Anf. 196 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA NORDMARK (S).....	60
Anf. 197 ORDFÖRANDEN.....	60
Anf. 198 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA NORDMARK (S).....	61
Anf. 199 ORDFÖRANDEN.....	61
Anf. 200 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA NORDMARK (S).....	61
Anf. 201 ORDFÖRANDEN.....	62
Anf. 202 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA NORDMARK (S).....	62

Anf. 203 ORDFÖRANDEN.....	62	2021/22:16
Anf. 204 Arbetsmarknads- och jämställdhetsminister EVA NORDMARK (S).....	62	3 december

§ 7 Transport-, telekommunikations- och energifrågor

.....	63
Anf. 205 ORDFÖRANDEN.....	63
Anf. 206 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S).....	63
Anf. 207 ORDFÖRANDEN.....	63
Anf. 208 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S).....	63
Anf. 209 ORDFÖRANDEN.....	63
Anf. 210 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S).....	63
Anf. 211 ÅSA COENRAADS (M).....	64
Anf. 212 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S).....	64
Anf. 213 ORDFÖRANDEN.....	64
Anf. 214 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S).....	64
Anf. 215 ÅSA COENRAADS (M).....	65
Anf. 216 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S).....	65
Anf. 217 ORDFÖRANDEN.....	66
Anf. 218 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S).....	66
Anf. 219 JENS HOLM (V).....	66
Anf. 220 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S).....	67
Anf. 221 ROBERT HALEF (KD).....	67
Anf. 222 AMANDA PALMSTIERNA (MP).....	68
Anf. 223 JENS HOLM (V).....	68
Anf. 224 ORDFÖRANDEN.....	68
Anf. 225 AMANDA PALMSTIERNA (MP).....	68
Anf. 226 ORDFÖRANDEN.....	68
Anf. 227 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S).....	68
Anf. 228 ORDFÖRANDEN.....	69
Anf. 229 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S).....	69
Anf. 230 ORDFÖRANDEN.....	70
Anf. 231 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S).....	70
Anf. 232 ORDFÖRANDEN.....	71
Anf. 233 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S).....	71